

ŠLOVENSKI vestnik

Letnik XX.

Celovec, petek, 3. september 1965

Štev. 36 [1214]

Odgovornost Združenih narodov

V kratkem se bo na sedežu OZN v New Yorku začelo jubilejno 20. zasedanje Generalne skupščine svetovne organizacije, ki bo očitno še prav posebno pomembno za to ustanovo. To izhaja iz dejstva, da bo potekalo po skoraj enoletni prekinitvi v delu Generalne skupščine, iz zvanem zaradi kratkovidnosti nekaterih velikih držav, in pa iz potrebe, da se z obnovljenimi napori spodbudi reševanje številnih, tako dolgoročnih kakor akutnih, mednarodnih problemov.

O tem dogodku se je prvotno govorilo z velikimi upi. Z optimizmom so pričakovali, da bo slavnostno obeležje jubilejnega dvajsetega zasedanja v marsičem prispevalo k nastanku ugodnega ozračja za tvorno razpravo o uspehih in slabostih svetovne organizacije, o njeni vlogi in nalogah, o prilagajanju njene organizacijske in politične strukture spremembam, ki so nastale v mestu v minulih dveh desetletjih.

Umetno izsiljen in pretirano povečan spor okoli finančnih prispevkov za mirovne akcije Združenih narodov pa je spravil lani svetovno organizacijo v skrajno škodljivo pasivnost, nedovoljeno s stališča življenjskih koristi in neodložljivih potreb mednarodne skupnosti. Če bi ta zastoj trajal še dalje, bi postala križa Združenih narodov morda objektivno neozdravljiva. Na srečo pa je v zadnjem času prevladalo razumno stališče tudi v Ameriki, ki je končno opustila neozdravljivo in za veliko večino držav članic nesprejemljivo prvotno zahtevo po izvajanju člana 19 ustanovne listine OZN, tako da bo 20. zasedanje Generalne skupščine vendarle potekalo v normalnih okoliščinah.

Cas, ki je pretek, pa je nenadomestljiv. Devetnajsto zasedanje Generalne skupščine je bilo v teh dneh sklicano samo zato, da bi se lahko formalno zaključilo. Celotno neopravljeno delo iz zelo izčrpnega dnevnega reda pa ostaja za prihodnje zasedanje. Z drugimi besedami: letos je treba začeti tam, kjer so obstali lani, s tem, da so se v teh mesecih odprla nova ali nevarno zaostrela nekatera stara žarišča na mnogih točkah sveta. Zato je tudi odgovornost svetovne organizacije, da se zavzema za njihovo pomiritev, toliko večja.

Seveda ne smemo imeti iluzij, da bo v prihodnjih tednih in mesecih mogoče zlabka, brez naporov, doseči v Generalni skupščini zaželeno sporazume. Deblokiranje Generalne skupščine samo po sebi še ne pomeni tudi večje pripravljenosti in odločnosti najodgovornejših sil, da store na primer na razorožitvenem področju tiste korake, ki jih že tako dolgo nočejo sprejeti kljub zahtevam velike večine članstva Združenih narodov. Nasprotno, izkušnje s prejšnjih zasedanj skupščine kažejo, da je bilo potrebno za vsak, celo najmanjši napredek na kateremkoli področju delovanja Združenih narodov, nujno vložiti velike napore; hkrati pa tudi kažejo, da ti napori praviloma niso bili zaman, marveč so vodili k delnemu, v posameznih primerih pa tudi k popolnemu uspehu.

Pred začetkom devetnajstega zasedanja je bil izdelan, vsaj za neblokovske države, jasen program najvažnejših akcij Združenih narodov na podlagi priporočil gospodarske konference in kairske konference neblokovskih držav. Ta program, tako rekoč nenačrt, stopa zdaj pred dvajseto zasedanje. V njegovem središču so vsekakor ideja o sklicanju splošne svetovne konference o razorožitvi, načrt akcij za izvršitev priporočil ženevske gospodarske konference in številni ukrepi za dekolonizacijo. Kairska konferenca neblokovskih držav je dala tudi koristne pobude, ki bi lahko bile izhodišče za odpravo vojnih žarišč, kot na primer v Vietnamu, ali mučnega položaja v Kon-

Za poglobitev odnosov med Koroško in Slovenijo

Koroški deželni glavar Hans Sima na prvem uradnem obisku v sosedni Sloveniji

Na povabilo predsednika izvršnega sveta SR Slovenije Janka Smoleta je koroški deželni glavar Hans Sima v ponedeljek in torek bival na prvem uradnem obisku v sosedni Sloveniji. Poleg njegove žene so ga spremljali še ravnatelj deželnih uradov dvorni svetnik dr. Othmar Hauer, personalni šef deželne vlade dvorni svetnik dr. Werner Lobenwein in namestnik vodje kulturnega referata pri deželni vladil dr. Otto-Maria Polley.

Predstavnike koroške deželne vlade je na meji pozdravil član izvršnega sveta SRS Rudi Čačinovič, medtem ko jih je ob prihodu v Ljubljano sprejel predsednik izvršnega sveta Janko Smole z drugimi člani izvršnega sveta.

V ponedeljek dopoldne so bili v vili Podrožnik uradni razgovori, katerih so se s slovenske strani poleg predsednika Smoleta kot gostitelja udeležili še podpredsednik izvršnega sveta SRS Beno Zupančič, člana izvršnega sveta Rudi Čačinovič in Viktor Repič, sekretar izvršnega sveta dr. Pavle Rozman in republiški sekretar v izvršnem svetu dr. Ivo Murko. Prav tako je bil pri pogovorih navzoč tudi avstrijski generalni konzul v Ljubljani dr. Heinrich Riesenfeld.

Ob tej priložnosti so na obeh straneh poudarili potrebo po nadaljnjem poglobljanju stikov med obojema sosednima deželama in po novih oblikah sodelovanja. Pogovori so se nanašali predvsem na obmejna vprašanja, na problem cestnih zvez, kulturno izmenjavo, turizem in gospodarsko sodelovanje.

Potekali so v sproščenem vzdušju prijateljskega medsebojnega razumevanja, ki je prišlo do izraza tudi v zdravicah, ki sta jih med slavnostnim kosilom izmenjala predsednik izvršnega sveta Janko Smole in deželni glavar Hans Sima.

Oba sta ob tej priložnosti opozorila na dober razvoj odnosov med sosednima deželama in pri tem posebej naglasila vlogo slovenske manjšine na Koroškem kot posredovalnega činitelja, ob pogoju, da država spoštuje pravice manjšine ter da manjšina s svojim zadržanjem prispeva k uresničevanju te funkcije.

Popoldne so si gostje iz Celovca ogledali Ljubljano, med drugim novi hotel „Lev“, grad, magistrat, veleobrat kovinske industrije „Litofostroj“, novo športno dvorano v Tivoliju ter vinski sejem na Gospodarskem razstavišču. Zvečer je predstavnikom Koroške priredil večerjo podpredsednik izvršnega sveta Beno Zupančič, v torek pa so obiskali še Velenje, letališče Brnik pri Kranju in Bled. Ob koncu obiska je imel deželni glavar Sima še zaseben razgovor s predsednikom republiške skupščine Ivanom Mačkom in predsednikom izvršnega sveta Jankom Smoletom.

Obisk koroškega deželnega glavarja v Sloveniji pomeni nadaljevanje vsestransko koristnih stikov med najvišjimi predstavniki sosednih dežel in bo gotovo prispeval k nadaljnjemu razvoju prijateljskih odnosov ne le med Koroško in Slovenijo, marveč tudi med Avstrijo in Jugoslavijo.

Vedno večji uspehi pri osvajanju vesolja

Tekma, ki jo zdaj že nekaj let vodita Amerika in Sovjetska zveza pri osvajanju vesolja, se po zadnjih uspehih bliža trenutku, ko bo človeku uspelo napraviti prvi odločilni korak z naše Zemlje na druge planete. Verjetno bo do tistega trenutka minilo še nekaj let, toda kratka časovna obdobja pri takih prizadevanjih gotovo niso odločilnega pomena, če pomislimo, da gre za uresničenje zamisli, o kateri naši predniki niti sanjali niso. Vsekakor gre za velikanske podvige, ob katerih pa se hkrati z navdušenjem pojavlja tudi že gotova in nedvomno upravičena bojazen: ali bo osvojitve vesolja človeštvu koristila ali pa mu škodovala.

Tako vprašanje je upravičeno in si ga bomo morali zastavljati toliko bolj resno, čim večji bodo uspehi pri sedanjih odnosno bodočih poskusih. Doslej je sicer prevladovalo mnenje, da so prizadevanja za osvojitve vesolja namenjena izključno miroljubnim namenom, toda najnovejši uspehi Amerike z vesoljsko ladjo »Gemini 5« so razblinili take utvare in

opozorili na nevarnost: vesoljski poleti imajo tudi vojaške namene. Ameriška kozmonavta Gordon Cooper in Charles Conrad sta v vesoljski ladji »Gemini 5« še letala okoli Zemlje, ko je predsednik Johnson namreč že napovedal, da bo Amerika v prihodnjih letih izstrelila v vesolje posebne laboratorije, ki bodo imeli izključno vojaške naloge. Pa tudi vrsto podat-

kov, ki jih je dobila Amerika ob svojem najnovejšem poskusu z »Gemini 5«, si je kot »strogo zaupne« prisvojilo obrambno ministrstvo.

Tekma za osvojitve vesolja je torej dobila prizvok, ki je bojazen za bodočnost človeštva le še povečal.

Kljub temu pa zasluži uspeh, ki ga je dosegla Amerika z »Gemini 5« — vsaj z znanstvene in tehnične plati — vse priznanje. Gordon Cooper in Charles Conrad sta na področju vesoljskih poletov dosegla nov rekord: v vesolju sta bila 190 ur in 56 minut ter v tem času preletela v 120 krogih okoli Zemlje 4,8 milijona kilometrov. Njun polet je trajal toliko časa, kolikor ga je treba za potovanje na Luno in spet nazaj.

Takoj po končanem poletu vesoljske ladje »Gemini 5« so ameriški strokovnjaki objavili nadaljnje ameriške načrte o raziskovanju vesolja in potovanju človeške posadke na Luno. Po teh načrtih naj bi do konca leta opravili še dva poleta z vesoljskima ladjama »Gemini«, do leta 1966 pa še nadaljnjih deset. S tem hočejo ustvariti pogoje za uresničitev programa »Apollo«, po katerem naj bi leta 1969 poslali prvo človeško posadko na Luno.

Na Južnem Tirolskem:

Nov val terorističnih akcij

Po daljšem »premirju« je prišlo na Južnem Tirolskem do novega vala terorističnih akcij, ki so prejšnji teden dosegle višek z zločinskimi atentati, katerega žrtev sta postala dva italijanska orožnika. Atentatorjev doslej niso odkrili, pač pa je policija po dosedanjih preiskavi prišla do zaključka, da gre verjetno za skupino znanih južnotirolskih teroristov, ki so v zadnjih letih izvedli že več terorističnih akcij.

Vsa demokratična javnost tako v Italiji kot tudi v Avstriji zločinsko početje neodgovornih elementov najostreje obsoja. Podtajnik v italijanskem zunanem ministrstvu

je imel takoj po atentatu razgovor z odpravnikom poslov avstrijskega poslanstva v Rimu, kateremu je med drugim omenil, da atentat gotovo ni brez zveze s hujskanjem gotovih krogov in oseb v Avstriji ter naglasil potrebo »konkretnjšega in bolj sistematičnega sodelovanja med organi varnostne službe obeh držav, da bi se zločinska dejanja ne ponavljala in kvarila dobre odnose med Italijo in Avstrijo«.

Po najnovejših vesteh sta se prejšnji teden sestala kancler dr. Klaus in predsednik italijanske vlade Moro na tajnem razgovoru blizu Bocena.

gu, Dominikanski republiki ali okoli Cipra — nastalih kot posledica intervencionistične politike neokolonialnih sil. Vzporedno pa so bile sprožene tudi zahteve za popolno demokracijo in univerzalnost Združenih narodov, zlasti še za razširitev glavnih organov svetovne organizacije in za ureditev kitajskega predstavništva, ker je jasno, da odlašanje pozitivnih in vrh vsega še neizogibnih sklepov o teh in podobnih vprašanjih vse bolj onemogoča Združene narode v izvajanju njihovih osnovnih in najvažnejših nalog. Prihodnje zasedanje Generalne

skupščine OZN se torej srečuje z velikimi odgovornostmi. Zgrešilo bi, če bi ostalo zgolj pri reševanju splošnih in dolgoročnih nalog. Številna konkretna vprašanja, ki zastrupljajo mednarodne odnose, so zrela za rešitev. Če bo jubilejno zasedanje Generalne skupščine sposobno, da se loti posameznih problemov iz svojega obilnega programa, potem bodo Združeni narodi lahko toliko bolj izpolnili svoje odgovorne obveznosti in toliko bolj opravičili tudi upanja, ki jih je vanje polagalo človeštvo — po dolgi in hudi vojni, ob njihovi ustanovitvi pred dvajsetimi leti.

VICEKANCLER

dr. Bruno Pittermann

ŠESTDESETLETNIK

Danes obhaja svojo šestdesetletnico vicekancler dr. Bruno Pittermann, eden najbolj znanih avstrijskih politikov, predsednik Socialistične stranke Avstrije in predsednik Socialistične internacionale.

Rojen 3. septembra 1905 kot sin dunajske delavske družine, je Bruno Pittermann že od mladih let najtesneje povezan s socialističnim gibanjem. Kmalu po končanem visokošolskem študiju je postal sekretar koroške delavske zbornice in hkrati predsednik deželnega vodstva socialistične mladine. Po 12. februarju 1934 je bil odpuščen iz službe in nekaj časa zaprt, v nacistični dobi pa je živel v ilegali. Leta 1945 je bil izvoljen v prvi parlament druge avstrijske republike, od leta 1957, ko je dr. Schörf postal zvezni prezident, pa je dr. Bruno Pittermann predsednik Socialistične stranke Avstrije ter vicekancler in od leta 1959 tudi minister za podžaljena podjetja.

Vodilnemu socialističnemu politiku in priznanemu državniku izrekamo ob njegovem življenjskem jubileju najboljše želje tudi koroški Slovenci.

Razširitev organov OZN

Večletno prizadevanje afriških in azijskih držav, da bi dosegle boljše zastopstvo v organih Organizacije združenih narodov, je končno rodilo uspeh. Ustanovna listina OZN je bila prvič v zgodovini svetovne organizacije spremenjena v toliko, da se bo število članov Varnostnega sveta povečalo od 11 na 15, število članov Gospodarsko-socialnega sveta pa od 18 na 27. Spremembe bodo začele veljati s 1. januarjem 1966, nove člane obeh organov pa bo izvolila Generalna skupščina OZN, ki se bo 21. septembra sestala na jubilejnem 20. zasedanju.

Večje število novih mest v obeh organih OZN bodo dobile afriške in azijske države, ki so bile doslej zelo slabo zastopane v svetovni organizaciji.

Svetovna konferenca o prebivalstvu

V Beogradu se je v ponedeljek začela desetdnevna svetovna konferenca o prebivalstvu, na kateri sodeluje okoli tisoč priznanih znanstvenikov iz vseh delov sveta. Pokrovitelj konference je Organizacija združenih narodov, priprave pa so v sodelovanju z jugoslovansko vlado izvedle specializirane organizacije in ustanove, kot so mednarodna unija za znanstveno proučevanje prebivalstva, mednarodna organizacija dela, organizacija OZN za kmetijstvo in prehrano, organizacija OZN za šolstvo, znanost in kulturo, svetovna zdravstvena organizacija ter mednarodna banka za obnovo in razvoj.

Splošni namen konference je pripomoč k boljšemu razumevanju populacijskih problemov, zbuditi znanstveno proučevanje teh problemov, zlasti pa še opozoriti nanje ne le znanstveni svet, marveč tudi gospodarstvenike in politike. Glavni problem postavlja pri tem vedno hitrejša naraščanje števila svetovnega prebivalstva ter čedalje večji prepad med razvitim in nerazvitim delom sveta. Rešitve teh problemov je treba iskati v okviru vsega sveta in z mednarodnim sodelovanjem.

Za predsednika konference je bil izvoljen Slovenec dr. Dolge Vogelnik, predsednik zveznega izvršnega sveta SFRJ Petar Stambolič, ki je konferenco pozdravil v imenu predsednika Tita in jugoslovanske vlade, pa je poudaril, da združuje jugoslovanske narode misel z milijoni ljudi na svetu, ki ne glede na številne razlike enako težijo za napredkom, za gospodarsko in kulturno izgradnjo in za svetovnim mirom.

Svetovna banka in države v razvoju

Mednarodna banka za obnovo in razvoj (Svetovna banka) je ob koncu minulega poslovnega leta, ki je končalo s 30. junijem 1965, izkazovala precej večji dobiček kot leto dni poprej, namreč 136,9 milijona proti 97,5 milijona dolarjev. Tolikšen poslovni presežek Svetovne banke v minulemu letu velja pripisati predvsem okolščini, da je vodstvo te banke v zadnjem poslovnem letu skoraj vse dohodke od posojil izkazalo kot redne dohodke in jih ni, kot v prejšnjih letih, vpisalo v posebno rezervo.

Po sklepu eksekutive direktorjev so 61,9 milijona dolarjev iz letnega presežka dodelili dodatni rezervi za izgube v zvezi s krediti in poroštvi, tako da znaša sedaj ta rezerva skupaj 667,5 milijona dolarjev.

Direktorij Svetovne banke je predložil svetovni guvernerjem, da nakaže 75 milijonov dolarjev letnega presežka svoji poslovni podružnici, to je Mednarodnemu združenju za razvoj (IDA), ki dodeljuje državam v razvoju takimi imenovane mehke kredite, to je kredite pod posebno ugodnimi pogoji.

Bruto dohodki Svetovne banke so v minulem poslovnem letu znašali 267 milijonov dolarjev in so bili za 56 milijonov dolarjev višji kot v prejšnjem poslovnem letu. Izdatki so z obrestmi vred dosegli 130 milijonov in so bili le za 8 milijonov višji od prejšnjega poslovnega leta. Lani je Svetovna banka odobrila skupno 1023 milijonov dolarjev posojil, v prejšnjem letu pa 809 milijonov.

V času svojega obstoja je Svetovna banka dodelila 424 posojil oz. kreditov v skupni vrednosti 8954 milijonov dolarjev. Posojil se je poslužilo 77 držav. V svojih knjigah pa ima Svetovna banka še nelikvidirana posojila v skupni višini 5966 milijonov dolarjev. V minulem poslovnem letu je skupno izplačala 605,7 milijona dolarjev posojil oz. kreditov. Ob koncu letošnjega prvega polletja so znašali fundirani dolgovi banke 2724 milijonov dolarjev.

Navedeni podatki kažejo veliko vlogo, ki jo je Svetovna banka odigrala v svoji preteklosti in ki jo še vedno igra v merilu svetovnega gospodarstva, zlasti pa v državah v razvoju.

PROBLEM AVSTRIJSKEGA TURIZMA:

Preveč turističnih sob in postelj

Nagli tempo razvoja turizma je pospešil tudi ureditev turističnih sob in opremo razpoložljivih sob s turističnimi posteljami. Na teh prizadevanjih so bili v državnem merilu privatniki močnejše udeleženi kot obrtna turistična in gostinska podjetja. Leta 1950 so imeli privatniki prijavljenih le 53.194 turističnih postelj, lani pa jih je bilo že 306.789, s čemer so le še malo zaostajali za obrtnimi turističnimi in gostinskimi podjetji, ki so imela prijavljenih 369.789 turističnih postelj.

V zadnjih letih je pričela izkoriščenost turističnih postelj močno padati. Leta 1962 so bile v državnem merilu in v glavni sezoni zasedene še do 50%, v zadnjih dveh letih pa je njihova izkoriščenost padla na 46%.

Ta razvoj pa za Koroško zaenkrat še ne drži. Koroška, ki ima v celoletnem turizmu v Avstriji med zveznimi deželami največ nočitev, je v zadnjih petih letih zabeležila izredno močan porast nočitev. Njihovo število se je povečalo za 80,5%. V istem času se je število postelj po turističnih in gostinskih podjetjih povečalo za 71,6% število privatnih turističnih postelj pa za 62,3%. Primerjava izkoriščenosti teh postelj kaže, da so bile leta

POSLEDICE LETOŠNJEGA VREMENA:

Slaba letina kmetijskih pridelkov

Dovolj bo le krme in pšenice

Čeprav so bili donosi žita nekoliko boljši, kot je bilo pričakovati spričo neugodnega vremena, so vendar močno zaostali za večletnim povprečjem. Do te ugotovitve prihaja inštitut za gospodarska raziskovanja v svojem zadnjem poročilu in dodaja, da bo iz istih razlogov letos tudi pridelek krompirja in sadja nizek. Obilna je letos letina le na travnikih in pri ogrščici, pridelki vina in koruze pa so odvisni od vremena prihodnjih tednov. Brez dvoma pa bodo slabši od večletnega povprečja.

V kmetijskih krogih računajo, da bo v povprečju zveznih dežel hektarski pridelek pšenice, rži, ječmena in ovsu za ca 10 metrskih stotov nižji, kot je bilo pričakovati na podlagi povprečja zadnjih let. Pri 800.000 hektarjih površine z žitom utegne kmetijstvo zaradi slabega vremena utrpeti škodo v višini nad poldrugo milijardo šilingov.

Škoda je največja na ržiščih in ovsičih, manjša pa je pri ječmenu in pšenici. Pridelki pšenice pa kljub slabšemu pridelku v stanju kriti domače potrebe, njena kvaliteta bo vendar večinoma slaba. Ozimni ječmen je dal dokaj dobre pridelke, medtem ko so bili pridelki jarega ječmena različni, so pa spričo dobrega razvoja posevkov na splošno razočarali. Medtem ko pivovarska industrija trdi, da domača proizvodnja ječmena ne bo v stanju kriti njenih potreb, se v kmetijskih krogih zavzemajo, da bi pivovarskega ječmena ne uvažali, dokler nista ugotovljena domači pridelki in njegova kvaliteta. Kvaliteta žita pa na splošno ne bo najboljša. Žito je bilo skoraj docela požeto s kombajni in je pri žetvi vsebovalo 18 do 20 odstotkov vlage, medtem ko je normalno vsebuje le 15 odstotkov.

Krompir, koruza in sladkorna pesa zaostajajo v razvoju za tri tedne. Njihovi donosi bodo v veliki meri odvisni od vremena prihodnjih tednov. Slaba stran teh poljščin je, da so se v začetku vegetacije le slabo zakoreninile, vsled česar ni mogoče računati na ustrezne pridelke in tudi ne na povprečno kvaliteto, tudi če bi bilo jeseni še dovolj sonca. Koruza potrebuje najmanj še 5 do 7 tednov toplega sončnega vremena brez slane, da bo lahko dozorela. Julij in avgust sta bila za njo večinoma prehladna, zato močno zaostaja v zorenju. Toplega sončnega vremena pa potrebuje tudi krompir in

sladkorna pesa, ker bo drugače njuna škrobna vrednost zelo slaba. To zaskrbljenost ne izražajo le kmetovalci, marveč tudi industrija sladkorja, škroba in špirita. Slab odstotek škroba ne bo le kmetom kvaril prodajne cene krompirja in sladkorne pese, marveč bo močno vplival tudi na produktivnost tovrstne industrije.

Tako je pričakovati, da bo škoda, ki jo bo zaradi slabega vremena utrpelo avstrijsko kmetijstvo, znašala blizu 3 milijarde šilingov.

Vinski sejem v Ljubljani:

Najkvalitetnejša revija vin na svetu

XI. mednarodni vinski sejem v Ljubljani se je razvil v najkvalitetnejšo revijo vin na svetu. To ne kaže le 1028 vzorcev vina, ki so bili poslani na sejem iz 23 držav vseh petih celin, marveč tudi izredna kvaliteta teh vzorcev. Ocenjevalna komisija strokovnjakov iz 17 držav le 63 vzorcem ni mogla priznati nobene izmed treh kolajn, medtem ko je 34 vzorcem priznala bronasto, 596 vzorcem srebrno in 325 vzorcem zlato kolajno.

Največ kolajn je požela Jugoslavija. 366 njenih vzorcev je dobila 105 zlatih, 216 srebrnih in 22 bronastih kolajn. Na drugem mestu stoji Zahodna Nemčija s 197 vzorci ter 65 zlatimi, 123 srebrnimi in 3 bronastimi kolajnami, na tretjem pa Bolgarija, ki je za 70 vzorcev dobila 35 zlatih, 34 srebrnih in 1 bronasto kolajno.

Avstrija sodeluje na sejmu s 57 vzorci iz 24 podjetij Nižje Avstrijske, Gradišanske, Štajerske in Tirolske. Ocenjevalna komisija je odrekla kolajno le enemu vzorcju, 41 vzorcev je bilo deležnih srebrne, 15 vzorcev pa zlate kolajne.

Vinski sejem v Ljubljani bo zaključen prihodnjo nedeljo.

Evropska potrošnja perutnine narašča

Spričo nazadovanja ponudbe telečjega in mladega govejega mesa širom Evrope je pričela potrošnja mesa perutnine naglo naraščati. K naraščanju je tudi veliko pripomogla razlika v cenah, ker postaja meso perutnine najcenejše meso. Zaradi naraščajočega povpraševanja se je v minulem gospodarskem letu 1964-65 mednarodna trgovina s klavnimi piščanci očitno stabilizirala in prešla v naraščanje.

Glavnih pet držav, ki krijejo 80 odstotkov vseh eksportov klavnih piščancev, je v minulem gospodarskem letu izvozilo 287.000 ton mesa piščancev, kar je za 11.000 ton več kot v gospodarskem letu 1963-64 in za 50.000 ton več kot leta 1962-63. V primerjavi z letom 1962-63 je izvoz perutnine Holandske, Belgije in Francije narasel za 46 odstotkov, medtem ko je izvoz Danske rahlo nazadoval. Zaradi

stavke pristaniških delavcev v prvih mesecih tekočega leta je nazadovanje tudi izvoz Združenih držav Amerike, ki bodo zgubljeno tržišče v Evropi znova le še težko pridobile, ker so se medtem na njem usidrale ostale štiri izvoznice perutnine.

Potrošnja perutnine narašča tudi v naši državi. Lani smo uvozili 11.056 ton mesa perutnine, kar je za 859 ton več kot predlanskim in za 2541 ton več kot leta 1962. Na naraščajoče povpraševanje za mesom perutnine v naši državi kaže tudi primerjava potrošnje v prvih petih mesecih tekočega leta s prvimi petimi meseci minulega leta. Lani smo v tem času uvozili 3073 ton mesa perutnine, letos pa smo ga uvozili 3528 ton. Naraščajoča potrošnja pa je istočasno spodbuda za povečanje domače proizvodnje, kajti povpraševanje za perutnino bo slej ko perj naraščalo.

JESENSKI ZAGREBŠKI VELESEJEM:

Razstavljalci iz 60 držav štirih celin

Za letošnji jesenski mednarodni zagrebški velesejem, ki bo od 9. do 19. septembra, te dni zaključujejo zadnje priprave. V 40 paviljonih so že več tednov eksponati iz 59 držav in iz Jugoslavije. Sodeč po številu držav, po obsežnih pripravah in glede na to, da bo razstavljenih 180.000 eksponatov, lahko štejemo letošnji zagrebški velesejem za največje sejemsko prireditve, ki je bila doslej v Jugoslaviji, po njegovih dimenzijah pa ga lahko prištevamo tudi med največje sejemске prireditve na svetu.

Na letošnjem velesejmu bo razstavljalo 22 evropskih, 20 afriških, 13 azijskih in 4 ameriške države. Od njih jih bo 34 nastopilo s kolektivnimi razstavami, med njimi tudi Avstrija. Individualne razstave pa bodo imela podjetja iz 25 držav. V sejemskih prostorih, katerih skupna dolžina znaša letos 50 km, bo svoje blago razstavilo več kot 5100 inozemskih in 1100 jugoslovanskih razstavljalcev.

Po naštetih značilnostih kaže letošnji velesejem v Zagrebu izredno težnjo po nadaljnjem razvoju, kar se zlasti kaže v obsegu letošnje prireditve. Letos sodeluje 8 držav več kot lani in 17 več kot leta 1963. Prvič sodelujejo letos Nigerija, Kamerun, Senegal, Zambija in Malgaška republika (Madagaskar).

POSTROKEM SVETU

LJUBLJANA. — Od 5. do 9. septembra bo v Portorožu sestanek izvršnega odbora mednarodne konfederacije za razorožitev in mir. Konfederacija združuje številne mirovne organizacije in mirovna gibanja iz Evrope in Amerike. Na sestanku bodo govorili predvsem o prizadevanjih mirovnih gibanj v deželah Evrope in Amerike za prenehanje vojne v Vietnamu, za odločnejše posege v smeri razorožitve in za obnovo normalnega delovanja Organizacije združenih narodov.

NEW YORK. — Skupina desetih držav članic OZN je uradno zahtevala, naj pride na dnevni red Generalne skupščine OZN kot „nujno in pomembno vprašanje“ zastopstvo LR Kitajske v svetovni organizaciji. Po mnenju teh držav bi morali na plenarni seji Generalne skupščine začeti splošno razpravo o kitajskem zastopstvu v OZN. Države, ki so postavile to zahtevo, so Albanija, Alžirija, Burundi, Gana, Gvineja, Kambodža, Kongo (Brazzaville), Kuba, Mali in Romunija.

BONN. — Bivši zahodnonemški kancler Adenauer je tudi v sedanjih predvolilni borbi poskrbel, da njegovo ime ne bi zapadlo pozabi. Izgleda, da kanclerju Erhardu še vedno ne more odpustiti, da je prevzel njegovo mesto, zato skuša spodkopati Erhardove pozicije. Medtem ko je bil za časa svojega vladanja sam največji nasprotnik vladne koalicije s socialnimi demokrati, se Adenauer zdaj nenadoma ogreva prav za tako „veliko koalicijo“, čeprav dobro ve, da Erhard o takih načrtih ne bo nič vedel.

BEOGRAD. — Na povabilo prezidija narodnega saborja LR Bolgarije in CK BKP bo predsednik SFR Jugoslavije in generalni sekretar ZKJ Josip Broz Tito z ženo v drugi polovici septembra odpotoval na uradni obisk v LR Bolgarijo.

WASHINGTON. — Po statističnih podatkih ima Amerika 195 milijonov prebivalcev. Ob rojstvu 195-milijonnega prebivalca je bila v Washingtonu posebna slovesnost, podobna tisti, ko je Amerika leta 1963 Stele točno 190 milijonov prebivalcev. Po dolgoletnih proučevanjih se v Ameriki rodi nov državljan vsakih 7 in pol sekunde, vsakih 17 in pol sekunde pa kdo umre.

DUNAJ. — Zadnja nedeljo se je na Dunaju pod pokroviteljstvom zveznega prezidenta Janasa začel 12. mednarodni kongres zgodovinarjev, katerega se je udeležilo okoli 2500 udeležencev iz 42 dežel. V okviru kongresa je zasedala tudi mednarodna komisija za primerjalno vojno zgodovino, ob začetku kongresa pa je bil kolokvij o zgodovini profitašističnega gibanja v Evropi. Ob tej priložnosti je predsednik avstrijskega dokumentacijskega centra dr. Neugebauer naglasil, da je treba mladini povedati vsr resnico o nedavnih preteklosti, namreč o nacizmu.

LONDON. — Britansko obrambno ministrstvo je objavilo, da so v vodah škotskega pristanišča Holy Lock ugotovili radioaktivnost, ker so tam zasidrane ameriške atomske podmornice, opremljene z atomskimi raketami „Polaris“. Ministrstvo poudarja, da bodo sprejeli potrebne ukrepe, tako da se radioaktivnost vode ne bi še dalje povečala.

STOCKHOLM. — Prvič v svoji zgodovini je Švedska dovolila tuji državi, da opravlja vojaške vaje na njenem področju. Gre namreč za več reaktivnih letal švicarskega vojnega letalstva, ki so pristala na letališču v bližini Kalmaru, od koder letajo na strelske vaje z roboti in avtomatskimi topovi nad mednarodnimi vodami Baltijskega morja. Doma Švica teh vaj ne more opravljati zaradi nevarnosti, da bi križla suverenost tujega zračnega prostora.

DUNAJ. — Nekateri dunajski listi so v zadnjem času objavili vesti, po katerih na bi se Avstrija pogajala o nakupu profitašističnih raket. Obrambno ministrstvo je te vesti zavrnilo in izjavilo, da doslej ni bilo nobenih pogajanj v tehničnem pomenu besede o nakupu takih raket, pač pa „ministrstvo stalno proučuje razne sisteme orožja, tako da bi lahko v danem primeru sklepalo o nabavi vojaške opreme“. Hkrati je ministrstvo naglasilo, da bi morali prej, preden bi se pogajali o nakupu profitašističnih raket s katerokoli državo, spreminiti člen 13 državne pogodbe, ki prepoveduje Avstriji nabavo raketnega orožja.

BONN. — V Zahodni Nemčiji bodo 19. septembra volili nov parlament in se predvolilna borba že bliža višku. Predsednik volilne komisije je navedel, da so posamezne stranke postavile skupno 2486 kandidatov, ki se bodo potegovali za 521 poslanskih mest v novem Bundestagu.

PRAGA. — V Češkoslovaški so slovesno proslavili 21-letnico slovaške ljudske vstaje. Posebno slovesne akademije so priredili v Pragi, Bratislavi in drugih mestih.

KOPER. — Prejšnji teden se je mudila na dvodnevem obisku na Koprskem delegacija KP Avstrije za Štajersko. Člani delegacije so obiskali avstrijske ofrake, ki letujejo v Strunjanu na podlagi izmenjave med Zvezto prijateljev mladine Koper in komunistično partijo Avstrije. Nekaj dni prej pa je otroško kolonijo v Strunjanu obiskal tudi novi generalni sekretar KP Avstrije Franz Muhri.

RIO DE JANEIRO. — Čilski predsednik Eduardo Frei je zahteval, naj Kubo ponovno sprejmejo v Organizacijo ameriških držav. Prepričani smo — je poudaril Frei — da mora OAD prispevati k razvijanju odnosov med narodi in vladami tega področja na podlagi sožitja držav z različno družbeno in gospodarsko ureditvijo. Hkrati se je Frei zavzel za temeljito reformo medameriškega sistema, ker ta sistem po njegovem mnenju ne funkcionira več dobro. Glede dominikanske krize je Frei izrazil prepričanje, da je medameriško sodelovanje možno le ob spoštovanju načela nevmesavanja in svobodnega odločanja narodov. Zato je tudi zamislil o ustanovitvi stalnih medameriških sil, češ poglobljeno je, da se države, ki pripadajo OAD, ne vmešavajo v notranje zadeve drugih.

TOKIO. — Dne 1. julija letos je imel Tokio, glavno mesto Japonske, 10.851.633 prebivalcev. V dvajsetih letih po vojni se je število prebivalcev v Tokiu petkrat povečalo.

DŽAKARTA. — Indonezijski zunanji minister dr. Subandrio je izjavil, naj bi „progresivne“ države imele jedrsko orožje, da bi se lahko upirale „izsiljevanjem in grožnjam Amerike in drugih imperialističnih držav“.

Nepričakovan porast števila tujih avtomobilov v Jugoslaviji

V Jugoslaviji se je letos število tujih turistov, ki so prispeli z avtomobili na počitnice, nepričakovano povečalo. V prvih šestih mesecih je prišlo čez mejne prehode nad 1.400.000 inozemskih avtomobilov, kar je dvakrat toliko, kot jih je prišlo v prvem polletju lanskega leta. Za julij in avgust še ni objavljenih tozadevnih števil, vendar na splošno ugotavljajo, da je število inozemskih turističnih vozil še bolj naraščalo kot v prejšnjih mesecih.

Veliko turistov z avtomobili je privabila v Jugoslavijo zgotovljena Jadranska magistrala ter naraščajoče število servisnih postaj in avtocampov. Toda ta nagli razvoj je pokazal, da bo morala Jugoslavija njihovo število še nadalje večati in se še bolj oskrbeti z nadomestnimi deli za avtomobile, kot se je letos, ko jih je nabavila kar za 2 milijona dolarjev.

Celovško Mestno gledališče

v minuli in prihodnji sezoni

Kakor mnoga druga gledališča se tudi celovško Mestno gledališče pripravlja na novo sezono. To je hkrati najboljša priložnost za obračun, ki ga je intendant Otto Hans Böhm podal o gledališki sezoni 1964-65 in iz katerega povzemamo naslednje podatke:

Minula gledališka sezona v Celovcu se je po treh letih spet prvič v celoti (razen Komornega odra, ki ima stalni sedež v Domu glasbe) odvijala v gledališki zgradbi, za katere obnovo in dozidavo so država, dežela in mesto prispevali okoli 20 milijonov šilingov. V času od septembra 1964 do junija 1965 je imelo gledališče skupno 363 predstav, od tega v gledališki zgradbi 228, na Komornem odru v Domu glasbe 41, medtem ko odpade 94 predstav na razna gostovanja. Uprizorjenih je bilo sedem opernih del s skupno 86 predstavami, osem operet s 77 predstavami in 11 dramatskih komadov s 112 predstavami; Komorni oder je uprizoril štiri komade s skupno 45 predstavami, poleg tega pa je bilo še 35 drugih predstav, kot so gostovanja tujih ansamblov, zabavni večeri, predavanja in podobno. Redni sezoni je v minulih tednih sledila še tako imenovana poletna sezona, o kateri pa podrobni podatki še niso bili objavljeni.

Poleg predstav v Celovcu je Mestno gledališče v minuli sezoni izvedlo vrsto gostovanj. V devetih mestih in večjih krajih Koroške je imelo skupno 52 predstav, v šestih drugih avstrijskih krajih pa 24 predstav. Nadalje je imelo 6 predstav v Zahodni Nemčiji, dve

predstavi pa v Ljubljani v okviru uradne kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo, medtem ko je opera Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane imela dve predstavi v celovškem Mestnem gledališču.

Zaključek minule sezone pa za celovško gledališče ni bil uspešen le po številu predstav, marveč še posebno po številu obiskovalcev. Stalno naraščanje števila obiskovalcev je bilo zabeleženo že v letih pregradnje (v sezoni 1961-62: 162.625 obiskovalcev, 1962-63: 171.074, 1963-64: 173.323), v zadnji sezoni pa so že do 16. junija našli za 14.000 obiskovalcev več kot v prejšnjem letu.

In načrti za novo sezono? Okvirni spored predvideva naslednje uprizoritve:

OPERA — Hoffmannove pripovedke (Offenbach), Madame Butterfly (Puccini), Ariadna na Naxosu (Strauß), Pametna (Orff), Vesele žene windsorske (Nicolai), Rensko zlato, Walküre, Siegfried, Somrak bogov (Wagner).

OPERETA — Grofica Marica (Kalman), Kjer škranček prepeva (Lehar), Boccaccio (Suppé), Netopir (Strauß), Orfej v podzemlju (Offenbach), Pomladanski zrak (Strauß-Pepöck), Rose-Marie (Friml), Umetni ogenj (Burkhard).

BALET — Joan iz Zariše (Egk) ali Maškera (Hačaturjan) in Capriccio Espagnol (Rimski-Korsakov).

DRAMA — Zasedovanje in umoritev Jana Paula Marata (Weiss), Poštenjak in zažigalec (Frisch), Pri zlatem sidru (Pagnol), Španska muha (Arnold-Bach), Potovanje okoli Zemlje v 80 dneh (Kohout), Sistem Fabrizzi (Husson), Čas čakanja (Zechmann), Dobri človek iz Sezuana (Brecht), Sappho (Grillparzer).

KOMORNI ODER — Ustrelji me vendar, ljubček (Mertz), Jaz, ti, on, ona, ono (Frisch-Gerlach), Zebliček in rokavica (Nestroy), Družinska sreča (Caroli).

Kako gledamo televizijo

● Da bi očevali oči, ne glejte televizijskega sporeda v popolni temi. Imejte na sprejemniku majhno luč; njena svetloba bo nevtralizirala ultravijolične žarke, ki jih oddaja ekran.

● Stol, na katerem sedite, naj bo oddaljen od sprejemnika najmanj dva metra.

● Če so vaše oči občutljive, jih zaščitite z očali, ki imajo svetlo siva stekla.

● Gledanje televizijskega sporeda povzroča pri nekaterih ljudeh migreno. Med gledanjem obrnite nekajkrat glavo levo-desno za dvignjeno ali spuščeno brado. Po oddaji popijte topel lipov čaj z medom.

● Če začutite po sporedu rahel glavobol in živčno napetost, pojejte kocko sladkorja, natopljeno z limoninim sokom, in držite na nosu robec, zmočen z mrzlo vodo.

● Zdravniki odsvetujejo predolgo gledanje televizijskih sporedov. Ne bodite torej ves večer pred sprejemnikom. Nakopali si boste glavobol, živčnost in nespečnost.

● Ne sedite med gledanjem pri miru na stolu. Od časa do časa se presedite, pomahajte z rokami in dvignite nekajkrat noge.

● Starejše ljudi prično boleti po daljšem sedenju pred ekranom kolena. Pred spanjem si jih otrite s krpo, namočeno v mlačni vodi, in jih masirajte vsaj pet minut — seveda z obeh strani.

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO LOGA VAS

V A B I L O
na proslavo

60. obletnice obstoja

v nedeljo, dne 12. septembra 1965
ob 14.30 uri v gostilni „Marica“ v Logi vasi

Sodelujejo: pevski zbor jubilarnega društva, mešani zbor iz Škofič, moški zbor iz Hodiš in združeni zbor „Vrbsko jezero“

Po proslavi prosila zabava s plesom, igra znana godba iz Jesenic. Vse ljubitelje pesmi vabi k udeležbi

o d b o r

Počastitev očeta čebelarstva:

JANŠEV ČEBELNJAK — KULTURNO-ZGODOVINSKI SPOMENIK

Na Breznici na Gorenjskem je bila prejšnji mesec lepa slovesnost, ko so odkrili spomenik Antonu Janši, očetu čebelarstva.

Anton Janša, „najbolj čudovit čebelar, ki je kdaj koli živel“, kakor ga je imenoval angleški čebelarski zgodovinar H. M. Fraser, se je rodil meseca maja 1734 v vasi Breznica na Gorenjskem. O čebelah je bil temeljito poučen že v mladih letih. Narava ga je obdarila z bistrim čutom za opazovanje, kar je pri dolgoletnem opravilu s čebelami privedlo Janšo do mnogih, za znanost zelo pomembnih spoznanj iz vede o čebelarstvu.

Janša je bil poleg tega izredno nadarjen slikarski talent in je kot kmečki fant risal na panjske končnice lepe motive iz ljudskega življenja, tako da je bil njegov čebelnjak prava umetnina. To ga je privedlo tudi na dunajsko umetnostno akademijo. Toda na Dunaju je dobila njegova življenjska pot novo smer: leta 1770 je z ukazom takratne cesarice Marije Terezije postal prvi cesarsko-kraljevski učitelj na prvi čebelarski šoli na svetu, hkrati pa je do-

bil nalogo potovati in poučevati tudi po drugih avstrijskih deželah.

Čebelariti je začel Janša leta 1770 s 16 panji, leta 1772 pa jih je imel že 300 in je dosegel, da so leta 1773 po njegovem načinu čebelarili že po vsej dunajski okolici. Babil se je z načrti za ustanovitev čebelarskega društva, kar pa se mu ni posrečilo, pač pa so bile ustanovljene še nadaljnje čebelarske šole, katerih učitelji so imeli izrecen ukaz, da morajo čebelariti le po Janševih načelih. O svojih dognanjih na področju čebelarstva je Janša napisal dve strokovni knjigi, ki sta doživeli celo vrsto ponatisov in prevodov. Umril je 13. septembra 1773 na Dunaju, star komaj 39 let.

Lani, ko je minilo 230 let od njegovega rojstva, so se „prvega čebelarja na dvoru Marije Terezije“ spomnile mnoge strokovne revije v svetu. Letos avgusta pa je čebelarska družina Antona Janše iz Breznice na Gorenjskem postavila velikemu rojaku in očetu čebelarstva dostojen spomenik: s pomočjo občin Jesenice in Radovljica, raznih čebelarskih družin in društev ter sklada za pospeševanje kulturne dejavnosti pri sekretariatu za kulturo in prosveto SR Slovenije je bil obnovljen Janšev čebelnjak na Breznici. Otvoritvene slavnosti so se poleg številnih domačinov udeležili tudi predstavniki Zveze čebelarskih društev Slovenije, avstrijske čebelarje pa sta zastopala predsednik Avstrijske čebelarske zveze na Dunaju Alois Tropper in predsednik Koroške čebelarske zveze dr. Ernst Priesnitz iz Celovca.

Tako je dobila Gorenjska nov kulturno-zgodovinski spomenik, ki spominja na pionirja čebelarstva — Antona Janšo.

„Nacistični zločini se ne smejo ponoviti!“

Razgovor s Simonom Wiesenthalom — „lovcem“ na nacistične zločince

Ko je omenil, da dobiva številno neonacistično literaturo z vsega sveta, je menil tudi čilsko fašistično glasilo »Kljukasti križ«. Sicer pa je glede knjig, ki nasprotno razkrinkujejo nacizem in neonacizem, omenil novo delo Angela del Bocca, ki je izšlo pod naslovom »Sinovi sonca« pri založbi Feltrinelli v Italiji. Glede nove knjige o Zidih, ki jo je napisal francoski avtor Peyrefitte in ki je dvignila veliko prahu, se je komentirja vzdrljal, češ da je še ni bral, omenil pa je, da je ta pisec po njegovem napisal doslej samo eno dobro delo, to je »Ključke svetega Petra« o vatikanski organizaciji.

»In kako menite, da se bodo neonacisti skušali polastiti oblasti?«

»Po vsem svetu je mreža ljudi, ki spekulirajo na svetovno krizo, politično ali gospodarsko, ker so enkrat igro izgubili, upajo, da jo bodo dobili vrniti. V takih kritičnih situacijah bodo našle demokracije v zadrego, nezadovoljno ljudstvo bo šlo na ulice in neonacisti bi radi ponovili zgodovino iz leta 1920. Mi pa nasprotujemo, da ne bo tako.«

Na vprašanje, kako posluje med-

narodni odbor za razkrinkanje neonacizma, je odvrnil, da so včasih težave.

»Interpol nam ne pomaga; tudi OZN v bistu malo, kajti za takšne akcije morajo biti dežele soglasne. Tu pa ne bi dobili pristanka nekaterih arabskih in južnoameriških dežel. Sama naša nasledovalna organizacija pa mora biti tudi mednarodna, kajti nacionalne akcije se končajo ob mejah. Zato imamo v našem odboru recimo svojega člana v Argentini, svojega v Avstriji ali Nemčiji, in z njihovo pomočjo rešujemo primere.«

Glede na pripombo, da je verjetno pomoč zahodnonemških uradnih organov dvomljiva, je Wiesenthal objektivno menil: »Ne morem reči, da so te akcije vselej stoočstno učinkovite, vendar vsekakor tudi sodelujemo. Je pa res to, da sedijo tam še na mnogih mestih v upravi in sodstvu ljudje, ki so pred dvajsetimi leti igrali zelo nečedno vlogo. To sem Nemcem samim povsem javno in tudi po televiziji povedal. Zvezna republika Nemčija s svojimi 50 milijoni prebvalci se bo morala kakim

5000 ali največ 10.000 ljudem odpovedati; če tega ne more ali noče storiti, je to zelo ubožnostno spričevalo in tudi sicer si kaj takega dežela, ki želi biti demokratična, ne sme privoščiti.«

In kot da bi to nadaljeval, je prešel na vprašanje nemške mladine:

»Nemška mladina v bistvu ni nič slabša, kot v drugih deželah. Treba pa bi bilo poglobiti prepad med novo in staro generacijo. To je ideja našega odbora; in mislim da je to v interesu ne samo Zidov in tistih, ki smo bili preganjani, ampak tudi vseh. Še posebej tudi Jugoslavije, ki leži v srcu Evrope. Tisto generacijo, ki je za zločine kriva, moramo potisniti v ozadje, da bo biološko izumrla. Če bomo to uspeli, se pravi, da ne bodo mladine zastupili, je stvar rešena. Ne smemo pa metati vseh Nemcev v en koš, kajti to stvari lahko samo škoduje in nacisti si tega samo želijo. Čeprav je psihološko težko, se moramo s tem sprijazniti, če nam je pri srcu bodočnost naših otrok. Svet je namreč majhen in po-

staja vse manjši in naši otroci bodo morali živeti skupaj z nemškimi otroci.«

III.

»Ko sva naredila bilanco, sva ugotovila, da sva ostala od enaindevdesetih sorodnikov po obeh straneh živa samo midva,« je mirno povedal ing. arh. Simon Wiesenthal, ko je govoril o tem, kako je dočkal konec vojne in proti pričakovanju našel živo tudi svojo ženo, za katero je mislil, da je padla v času varšavske vstaje. Toda hkrati je teh devetinosemdeset mrtvih samo v širšem krogu ene družine pretresljivo odražalo vso žalostno usodo množičnega iztrebljanja Židov med vojno.

»V življenju je treba za vse plačati — za dobro in za zlo. In če so nekateri mrtvi, moramo zanje plačevati živi. V Lvovu, kjer sem bil mlad arhitekt, je živel pred vojno 150.000 Židov, zdaj jih ni ostalo niti 500!«

Sistematično vztrajnost, s katero Wiesenthal posled zasleduje nacistične vojne zločince, sem toliko bolj razumel, ko mi je odkril, da so ga med okupacijo nemški nacisti vlačili kar skozi trinaest koncentracijskih taborišč. Pokazal mi je brazgotini na obeh zapestjih. »V gestapovski ječi sem si zaradi mučenja poizkušal prerezati žile. Dvakrat sem bil

določen, da me ustrelijo. Največ taborišč sem seveda izmenjal v zadnjem letu vojne od 1944 do 1945, ko so nas gonili pred prodiranjem zaveznikov. Tako smo bili vselej samo pol ure do svobode in samo četrtr ure do smrti. Od Lvova do Mauthausena, kjer sem bil nazadnje, sem naredil po taboriščih čez 2000 kilometrov. Čeprav sem visok en meter osemdeset, sem ob odpustitvi iz taborišča tehtal komaj 44 kg. V meni je bila le še iskrica življenja.«

»Toda kaj vam je dalo neposredno pobudo za vašo odločitev glede protinacistične akcije?«

»Pravzaprav je bilo naključje. Bil sem v zadnjem taborišču Mauthausenu. Bilo je že drugi dan po osvoboditvi. Nemci so odšli, kljub temu pa smo še ždeli za žico. Ko sem vendar skušal stopiti iz ograde, me je neki taboriščni kapo strahovito pretepel. Takrat se je v meni notranje nekaj uprlo. Šel sem k novemu komandantu taborišča, nekemu amerišskemu oficirju in se pritožil. V njegovem uradu sem tudi videl, kako zaslišujejo esesovce in jih izprašujejo. Vprašal sem se — kaj bom počel s svojo svobodo. In odločil sem se, da stopim tudi sam v službo za preganjanje nacizma.«

(Se nadaljuje)

Geschehen

in

Südkärnten

Am 9. August ist im 81. Lebensjahr Dr. Franz Petek, Arzt in Vellkovec-Völkermarkt gestorben. Mit ihm ist ein Mann aus dem Leben geschieden, dessen Name fast durch ein halbes Jahrhundert mit dem politischen Leben Kärntens, insbesondere aber mit dem Schicksal der slowenischen Minderheit aufs engste verbunden war.

Dr. Franz Petek wurde am 3. März 1885 in Stara vas pri Zenuku-Altendorf bei Sonnegg im Jauntal als Sohn einer Keuschlerfamilie geboren. Er studierte Medizin an der Wiener Universität, wo er im Jahre 1914 promovierte und ließ sich 1913 als praktischer Arzt in Vellkovec-Völkermarkt nieder, wo er sich bald den Ruf eines ausgezeichneten Arztes erwarb. Seine soziale Einstellung — die Sorgen und die Nöte des kleinen Mannes lernte er schon in der Kindheit kennen — machten ihn im wahrsten Sinne des Wortes zum Volksarzt. Außerdem war er ein hervorragender Kenner der Geschichte, der Botanik und Mineralogie und bis in seine letzten Lebensstage ein großer Naturfreund.

Einen großteil seiner Lebensarbeit aber widmete Dr. Petek der Politik und war durch mehrere Jahrzehnte einer der markantesten Vertreter der Kärntner Slowenen. Schon in den Studienjahren wirkte er im Verein der slowenischen Akademiker in Wien; nach dem ersten Weltkrieg war er Mitbegründer der slowenischen Genossenschaftszentrale in Klagenfurt und bis zu seinem Tode Obmann des Aufsichtsrates. Leitende Funktionen übte er im Slowenischen Schulverein sowie im Politisch-wirtschaftlichen Verein der Kärntner Slowenen zwischen den beiden Weltkriegen aus. Im Jahre 1923 wurde er in den Kärntner Landtag gewählt, wo er bis zum Jahre 1934 — bis zur Zerschlagung der Demokratie in Österreich — die Interessen der slowenischen Bevölkerung vertrat. In dieser Zeit vertrat er die Kärntner Slowenen auch auf verschiedenen Kongressen der europäischen Minderheiten. Unter der NS-Gewaltherrschaft war er zahlreichen Verfolgungen ausgesetzt und wurde aus seiner Heimatstadt verbannt. Bis 1945 lebte er unter Gestapoaufsicht in St. Veit an der Glan und stand seit dem Jahre 1942 mit den Widerstandskämpfern in Verbindung.

Nach der Befreiung war er maßgeblich am Wiederaufbau der politischen, kulturellen und wirtschaftlichen Tätigkeit der Kärntner Slowenen beteiligt. Viele Jahre war er auch Herausgeber unserer Wochenzeitung und Obmann des Aufsichtsrates des Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten — stets im Mittelpunkt des Kampfes für die Gleichberechtigung der slowenischen Volksgruppe und für ein friedliches Zusammenleben beider Bevölkerungsteile im Lande.

o o o

Vor 10 Jahren haben die Stadt Beljak-Villach — auch „Paracelsusstadt“ genannt — und die Stadt Kranj (Slowenien), die nach dem größten slowenischen Dichter auch den Beinamen „Prejerenstadt“ führt, freundschaftliche Beziehungen angeknüpft. Diese haben sich im Laufe der Jahre von den freundschaftlichen sportlichen Begegnungen auch auf andere Gebiete der völkerverbindenden Zusammenarbeit ausgeweitet. Als repräsentativste Manifestation dieser Beziehungen fand in der Zeit vom 18. bis 21. August im Paracelsus-Saal der Stadt Villach eine Ausstellung der Volkskunst in Gorenjsko statt, welche vom Gorenjski muzej in Kranj und anderer Museen in Gorenjsko vorbereitet wurde. Die Ausstellung wurde in Anwesenheit einer zahlreichen Delegation aus den Gemeinden von Gorenjsko unter Führung des Präsidenten der Volksvertretung der Gemeinde Kranj Martin Kozelj, vom Vizebürgermeister der Stadt Villach Ing. Josef Resch feierlich eröffnet. In den Eröffnungsansprachen wurde beiderseits die Zufriedenheit über die Entwicklung der freundschaftlichen Beziehungen zwischen den beiden Städten und der Wunsch nach ihrer weiteren Vertiefung zum Ausdruck gebracht.

o o o

Die slowenischen Kulturvereine und Sängerköre haben in den vergangenen vierzehn Tagen verschiedene Veranstaltungen zur kulturellen Betreuung der in Südkärnten anwesenden Feriengäste durchgeführt. Am 22. August hat der Chor des Slowenischen Kulturvereines Loga vas-Augsdorf im Zusammenwirken mit DDR, Hecht in seinem Hotel „Excelsior“ am Vrbsko Jezero-Wörthersee schon zum zweiten Male in dieser Saison einen Liederabend veranstaltet. Das diesbezügliche Zusammenwirken zwischen dem Hotel „Excelsior“ und dem genannten Kulturverein hat sich schon seit einigen Jahren bestens bewährt und findet unter den jeweiligen Feriengästen begeisterten Anklang.

Am selben Tag veranstaltete der um den Baško Jezero-Faaker See behelmte Sängerkor „Rožanski fantje“ in Loče-Latschach ober dem Faaker See ein Liederkonzert, bei welchem auch der slowenische Sängerkor „Jakob Gallus-Petelin“ mitwirkte. Dieselben Chöre gaben am Sonntag den 29. August im Fremdenverkehrsort Reka-Mühlbach bei St. Jakob im Rosental ein Liederkonzert, indessen der Chor des Slowenischen Kulturvereines „Danica“ in St. Primož ob Zablaitnikem Jezero-St. Primus am Turner See einen bunten Abend veranstaltete.

Največja ljudska slavnost v Podjuni:

Jutri se začne letni sejem na travniku v Pliberku

Tradicionalni Pliberški letni sejem na travniku je pred vratmi. Jutri popoldne ga bodo s povorko, ki bo prikazovala zmogljivosti obrti, kmetijstva, trgovine in industrije, odprli na zgodovinskem travniku, kjer se ti sejmi ponavljajo iz leta v leto iz davne sive prefeklosti — od leta 1393. Takrat je vojvoda Albrecht III. podelil Pliberku sejmsko pravico. Za dneve sejma je za stalno dal v najem znani sejmski travnik, za kar so morali mestni očetje plačevati njemu in vsem poznejšim lastnikom tega travnika najemnino v slovesnem aktu z viteškimi opremami. Značala je v simboličnem pomenu drobci od raznih začimb, kakor popra, muškata ter žebličkov in po tri vsakokrat veljavne novce najmanjše denarne vrednosti. Običaj se je ohranil vse do danes.

Župan mestne občine bo „načepil“ prvi sodček izvršnega sorgendorfskega piva; verjetno bo ta tekočina tekla ob sejmskih dnevih v potokih, seve, če bo lepo vreme. Nato pa se bo začelo tridnevno sejmsko življenje in vrvenje do jutranjih ur. V večerni uri bo mogoče videti tudi čaroben ognjemet v najrazličnejših barvah.

Sejem se je razvil in postal vsakoletna največja ljudska slavnost v Podjuni. Sejem obsega še vedno živahno trgovanje, predvsem pa razveseljevanje v številnih gostinskih utah. Na več krajih bo igrala

godba za ples, kakor na primer libuška godba v veliki hali, godba „Robinson“ v Breznikovem šotoru, v Schwarzlovi dvorani pa godbeni ansambel Zvonko Ortan iz Prevalj. Razen tega je na travniku bogato zaseden zabavni park z vsemi mogočimi atrakcijami v veliko zabavo mladine pa tudi starih.

Ob ugodnem vremenu obeta biti sejem gotovo množično družabno srečanje ljudi iz vseh vetrov. Sejem ima že od nekdaj neke vrste mednarodni značaj. V okviru malega obmejnega prometa pa je zdaj obisk iz sosednjega zamejstva zelo številni; lani so našli okoli 10.000 obiskovalcev iz Slovenije. Letos pričakujejo tudi večji obisk iz Labotske doline, ko so s Podjunske železnice dane ugodne prometne možnosti.

Vsem, ki želijo na sejmu zaslužiti, želimo lepe poslovne uspehe! Opozorjamo na domače tvrdke, ki so sicer v skromni obliki, vendar radevolje dale svoj oglaš v naš list. V kolekciji inseratov so domačega zastopane vse stroke trgovinske, gostinske in obrtne dejavnosti v okolici. Le marljivosti, podjetnosti in ne nazadnje vztrajnemu prizadevanju po napredku in uglednemu poštenju je pripisati, da se podjetniki uveljavljajo ter uživajo ugled in spoštovanje pri vseh naročnikih in interesentih, ki imajo z njimi poslovne opravke.

Arheološka odkritja v Globasnici

Ko so lani v Globasnici gradili novo poslopje za poštni urad, so našli na ostanke izredno lepega rimskega portala. Za te ostanke se je zavzel globaški trgovec Ernst Zenkl in jih skrbno izkopal ter zaenkrat shranil. Ker pri županu občine dolgo časa ni našel na potrebno razumevanje za pripravno uporabo teh ostankov — župan

mu je šele zadnje čase obljubil gmočno pomoč — se je odločil, da bo na svoje stroške iz zbranih ostankov postavil podoben portal, kakor je bil rimski, v bližini poštnega urada, katerega poslopje je sam gradil.

Tega dela se je arheološki ljubitelj tudi že lotil. Ko je kopal fundamente za stebre portala, pa je

prišel minuli teden do drugega arheološkega odkritja: našel je na ostanke nekdanje rimske ceste, ki je gotovo v neki zvezi z rimskim naseljem Juenna na hribu Rozalije v bližini Globasnice. Zenkl sedaj tudi te ostanke skrbno izkopava in jih išče naprej, da bi skupno s portalom z njimi okrasil vhod v vas na ovinku pred novim poštnim uradom.

Najdene izkopavine kažejo, da mora biti v Globasnici in njeni okolici še več podobnih ostankov starih rimskih naselij. Zato ne moremo prav razumeti, da pustijo pristojni krogi v občini in deželi ustrezna raziskovanja zaenkrat popolnoma ob strani svojega zanimanja. Inicijativa zasebnika bi jih morala vendar spodbuditi, da bi nekoliko skrbneje pogledali po Globasnici za možnostjo novih odkritij. Po tej poti bi gotovo prav lahko pomagali tej idilični, a žal od prometa odmaknjeni podjunski vasi pod Peco do prepotrebne turistične privlačnosti, s tem pa tudi do gospodarskega napredka.

REPLJE PRI ŠMIHELU:

Umrl je zgleden mož

V petek, 20. avgusta smo v Šmihelu položili k zadnjemu počitku splošno spoštovanega Zadjakovega očeta Valentina Kužnika. Pokojni je bil po poklicu mali kmet in pomožni delavec. Na svojem domu je skrbno gospodaril, podjetniki pa so ga cenili kot vestnega in spretnega delavca. Bil je zvest izročilom Zadjakove hiše, vse življenje značilen in zaveden Slovenec. V svoji mladosti se je udejstvoval pri prosvetnem društvu, kjer je pogosto nastopal kot igravec na odrih v Šmihelu in v Vogrčah. S svojo pridno in zvesto ženo, pd. Čikovo Heleno, sta živela srečen zakon, v katerem sta vzgojila štiri otroke v duhu prednikov v koristne člane človeške družbe in zavedne rojake.

Poleg obilnega dela je pokojni stalil svoje sposobnosti tudi javnosti

nesebično na razpolago. Nad 30 let je bil član gasilskega društva, za običajno pa je opravljal tudi delo pri ljudskih štetjih, pri popisu posevkov in pri štetjih živine. Posebno pa se je izkazal v organizaciji poprave vaških in občinskih potov v območju vasi Replje.

Pokojnega Zadjakovega očeta bomo težko pogrešali. Komaj 57 let starega ga je na poti z dela zadela možganska kap. Domači so ga spravili še v celovško bolnišnico, kjer pa tudi niso več videli pomoči za njega. Ko so ga spet pripeljali domov, je v dveh urah mirno zaspal. Za vse njegovo javno delo se mu slovenski občinski zastopniki iskreno zahvalujemo, ženi in otrokom pa izrekamo naše globoko občuteno sožalje, ki ga povezujemo z željo, da bi ostali taki, kot je bil njihov oče.

Uspešen razvoj konzumne zadruga Celovec

Kakor poroča uprava konzumne zadruga Celovec, je ta organizacija samopomoči potrošnikov zabeležila v prvih sedmih mesecih tekočega leta zelo uspešen razvoj. V primerjavi z istim obdobjem minulega leta je dvignila svoj promet za 5,7 odstotkov, h čemer je predvsem pripomogel prehod na samopostrežbo zlasti v Porečah in v Vrbi, kjer se čedalje večje število turistov poslužuje njenih prodajal. V obeh prodajalnah prodajajo tudi piščance na žaru, za katerimi

je zaradi odlične kvalitete in ugodne cene tako povpraševanje, da mu obstoječe naprave skoraj ne morejo zadostiti.

Od 24. julija je tudi v prodajalni v Borovljah uvedena samopostrežba, ki se je po začetnih dvomih potrošnikov že izredno dobro vpejlala. Potrošniki so kmalu spoznali, da si po tej poti pri nakupovanju prihranijo veliko časa. Tudi ob priložnosti koroškega sejma je druga zabeležila zadovoljiv poslovni uspeh.

Objava

SLOVENSKE GIMNAZIJE V CELOVCU

V ponedeljek 13. septembra so ponavljalni izpiti na Državni gimnaziji za Slovence. Prizadejli učenci se zberejo ob osmi uri zjutraj v drugem nadstropju pred konferenčno sobo.

V torek 14. septembra so sprejemni izpiti za prvi razred. Prijave so možne do 10. septembra 1965.

V sredo 15. septembra ob 14. uri je vpisovanje za vse razrede.

V četrtek 16. septembra ob 9. uri je začetna služba božja v cerkvi novega bogoslovja in ob 13.15 uri prvi redni pouk. Ravnateljstvo

URADNE URE

Zavod za starostno zavarovanje delavcev ima na Koroškem v mesecu septembru uradne ure

8. 9. v Smohoru, urad bolniške zavarovalnice
15. 9. v St. Vidu ob Glini, Friesacher Straße 1
16. 9. v Spitalu ob Dravi, Lutherstraße 4
22. 9. v Beljaku, Kaiser-Josef-Platz 1
23. 9. v Wolfsbergu, Weyerplatz

povsod od 8. do 12. ure dopoldne.

o o o

Zavod za starostno zavarovanje v obrtnem gospodarstvu ima v septembru uradne ure v Beljaku 7. 9. od 8.00—12.30 in 14.00—15.30
St. Vidu 8. 9. od 8.00—12.30
Spitalu 9. 9. od 9.00—12.30 in 14.00—15.00
Wolfsbergu 15. 9. od 8.30—12.30 in 14.00—15.00
Smohoru 16. 9. od 10.00—12.30
Feldkirchnu 22. 9. od 8.00—12.30
povsod na okrajnih sedežih zbornice obrtnega gospodarstva.

Plemenski sejmi v septembru

Tekom septembra bodo koroške živinorejske zveze priredile naslednje plemenske sejme:

- Petek, 10. septembra, v Lienzu za krave in telice pincgavske pasme.
- Sreda, 22. septembra, v Feldkirchnu za bike, krave in telice sivorjave pasme.
- Četrtek, 23. septembra, v St. Vidu ob Glini za bike, krave in telice rumene pasme.

Štefan Pippan - osemdesetletnik

Včeraj je v krogu svoje družine in svojih vnukov v Celovcu praznoval Štefan Pippan, bivši mežnar in organizist v Kapli ob Dravi, osemdesetletnik svojega življenja. Z njim je dosegel to častljivo starost eden naših tihih narodnih in prosvetnih delavcev, ki so dolga desetletja vse v svojo starost vztrajno in neuklonljivo delali na polju našega ljudsko-prosvetnega življenja, ne da bi kedajkoli spravevali za priznanji in hvaležnostjo. Kakor številni njegovi sovrstniki, je tudi Štefan Pippan na dolgi poti kot zborovodja in kot dirigent tamburškega zbora Slovenskega prosvetnega društva »Štefan Singer« vsajal mladini več generacij ljubezen in spoštovanje do materinske in jih med njo gojil in negoval z neumičljivo ljubeznijo.

Naš jubilar je bil rojen v St. Tomažu pri Celovcu in se je pred 55 leti priselil v Kaplo na Dravi, kjer je skozi 53 let opravljal posle mežnarja in organizista. Kot tak se je vključil tudi v delo izobraževalnega in pozneje prosvetnega društva »Štefan Singer« in postal ob dekanu Limplu in ob dekanu in našem zgodovinarju Stefanu Singerju v svoji okolici eden najnajtežjih zagovornikov naših narodnih in kulturnih pravic med obema svetovnima vojnoma, kar je ostal tudi v letih po drugi svetovni vojni vse dotlej, da se ni preselil k svojem v Celovec. Ko so za hrbtni strelci, ki jih je sprožila roka, vodena od narodnostne mržnje, pred 42 leti ugasnili življenje dekana Limpla, je njegov mežnar, ki ga je spremljal, komaj ušel zločinu napadu. Tudi pozneje je moral zaradi svoje značajnosti preslišati mnogo žalitev in prenesti vrsto zapostavljanj.

Zasluznemu prosvetnemu delavcu, ki je tudi nositelj »Grabosnjakovega priznanja« Slovenske prosvetne zveze v Celovcu, ob njegovem častiljivem jubileju pristrčno stiskamo roko z željo: še na mnoga leta!

K O L E D A R

Petek, 3. september: Doroteja
Sobota, 4. september: Rozalija
Nedelja, 5. september: Lavrencija
Ponedeljek, 6. september: Caharija
Torek, 7. september: Marko
Sreda, 8. september: Roj. M. D.
Četrtek, 9. september: Peter Klaver

Nov antibiotik

Novi antibiotik, ki ga je odkril dr. Schuhardt z univerze v Teksasu in ki ga bo izdelovala neka farmacevtska tovarna v ZDA, naj bi bil tisočkrat bolj učinkovit kot penicilin. Imenujejo ga »lystostaphin«. Je ferment, ki uničuje povzročevalce gnojenja. Ti stafilokoki in grozdne bakterije povzročajo gnojne bule, kožna vnetja in obolenje mandelj. Novi antibiotik je ameriški znanstvenik odkril podobno, kot je dr. Fleming odkril penicilin. Na kulturi bakterij je našel okroglo liso, na kateri ni bilo bakterij. Izolacija tega strupa za bakterije je pokazala, da že tri tisočinke količine, ki je smrtna za miši, popolnoma uniči vse kužne bakterije.

Od kod imena avtomobilov?

Na cestah srečujemo avtomobile najrazličnejših imen in se gotovo marsikdo vprašuje, od kdaj ta imena. Tukaj podajamo izvor imen nekaterih najbolj znanih evropskih in ameriških avtomobilskih znamk.

- ALFA-ROMEO je sestavljena iz imena italijanske tovarne „Anonima Lombarda Fabbrica Automobili“ ter imena inženirja Nicole Romea.
- BENZ (ki izdeluje avtomobile Mercedes) je ime podjetja, katerega ustanovitelj Carl Benz je bil eden od pionirjev nemške avtomobilske industrije.
- BMW je kratica tovarne „Bayerische Motorenwerke“.
- BUGATTI je bilo ime francoskemu konstruktorju tega dirkalnega avtomobila.
- BUICK je dobil svoje ime po ameriškem graditelju avtomobilov Davidu Dumberju Buicku.
- CADILLAC se imenuje po ustanovitelju industrijskega mesta Detroita — Antoine de la Mothe Cadillacu.
- CHEVROLET je podjetje v Ameriki, ki ga je ustanovil Švicar Louis Chevrolet.
- CHRYSLER je danes eno največjih avtomobilskih podjetij na svetu, njegov ustanovitelj Walter Percy Chrysler pa je bil že leta 1924 malo znan ameriški konstruktor lokomotiv.
- CITROEN je največja tovarna avtomobilov v Franciji in Andreja Citroena imajo Francozi za avtomobilskega kralja svoje dežele.
- DKW je kratica, ki pomeni „Das kleine Wunder“; avtomobile te znamke je začel izdelovati leta 1923 dansko-nemški tovarnik Rasmussen, leta 1932 se je podjetje združilo z nekaterimi drugimi podjetji v firmo Auto-Union, danes pa je povezano s podjetjem Volkswagen.
- FIAT je kratica tovarne „Fabbrica Italiana Automobili Torino“.
- FORD se imenuje po ustanovitelju te svetovno znane firme Henryju Fordu.
- MERCEDES je dobil ime po hčerki nekdanjega avstrijskega konzula v Nici, za katerega je Gottlieb Daimler zgradil prvo šestcilindrsko vozilo.
- NSU je ime nemškega podjetja, ki izdeluje avtomobile in motorje; ime je kratica mesta Neckarsulm, kjer je ta tovarna.
- OPEL se imenuje po Adamu Opelu, ustanovitelju podjetja v Rüsselsheimu, ki je proizvajalo najprej živalne stroje, nato kolesa, od leta 1898 dalje pa avtomobile.
- PEUGEOT je ime ustanovitelja firme Armanda Peugeot.
- PORSCHE se imenuje po Ferdinandu Porscheju, ki je bil „oče“ tega hitrega vozila.
- RENAULT je dobil ime po ustanovitelju firme Louisu Renaultu.
- ROLLS-ROYCE, najdražje angleško vozilo, se imenuje po bogatem ljubitelju avtomobilov Rollsu in graditelju Royceu.
- STUDEBACKER je ameriška firma, ki se je razvila iz tovarne kožij istega imena.
- TATRA je češkoslovaško podjetje in je prejelo ime po istoimenskem gorovju.
- VW je kratica za „Volkswagen“, katerega konstruktor je bil Ferdinand Porsche.

VLADO FIRM:

Uskoška nevesta

13. nadaljevanje

Na zatemnjenem grajskem dvorišču je bilo vse živo. Mrtve in ranjene grajske branilce so odnesli in naglo popravili grajsko obzidje. Vsa služinčad, ženske, moški in otroci so morali delati. Straže pa so se v dvoje sprehajale na obzidju in budno pazile na utaborjene upornike. Nevarno ranjene puntarje, ki jih uporniki niso utegnili odnesti, je ukazal graščak vreči v vlažne podzemeljske ječe, kjer so se vlačile črne podgane. Vonj po sveži krvi jih je privabljal k ranjencem, da so jih pričele razdražene popadati.

o o o

Po cesti, ki se je vila iz Novega mesta in pod Gorjanci izginjala v belo jutro, se je pomikala plemiška konjenica. Praporci na sulicah so frfotali v vetru. Nekaj sto metrov pred glavnino je jezдила številna izvidnica, za njimi pa v počasnejšem diru posamezni oddelki. Sablje so žvenketale in spočiti konji so hrzali ter prešerno otresali z glavami. Na čelu je jezdil sloki in ravnodušni poveljnik — plemič Ravnah. Nekaj konjskih dolžin za njim je jezdil sel iz Mehovega, si senčil oči in strmel v daljavo. Za plemiško konjenico pa so v četverstopih jezdili vojščaki, oddelek, ki ga je glavar Kacijanar pod praporščakovim poveljstvom poslal na pomoč v Ljubljano. Meči so enakomerno bobnali po konjskih plečih in jih spodbujali k hitrejšemu diru. Polja in travniki so ostajali prazni in iz vasi, skozi katero je jezдила gosposka konjenica, se dihala mrtvilo. Vaščani, kolikor jih je ostalo doma, so se zapirali v

Lepi kožuhi iz sibirske tajge

Takoj onstran vzhodnih obronkov Urala se začena hanto-mansovska tajga. Tisoče kilometrov proti Obu in ob njem se razteza nižinski svet. Po njem se vijejo reke in potoki. V pokrajini razstresena jezera se zdijo iz letala podobna zrcalom, ki se od njihove gladine odbijajo sončni žarki. V tej ravninski, večinoma zamočvirjeni deželi živijo Mansi, ki so vse do bližnje preteklosti veljali za izumirajoče ljudstvo.

Mansi imajo svoje ljudsko glasbilo. „Ždral“ se imenuje, oblikovano pa je tako, da iz njega ni mogoče pričarati veselih tonov, pa naj si godec še tako prizadeva. Prav tako oložni so napevi starih mansovskih pesmi, ki pripovedujejo o nesrečni ljubezni, o bolnem srcu in neuspešnem lovu. Mansi so verovali v nesmrtnost, ker si v tem svetu niso mogli niti predstavljati srečnejšega življenja. V uteho so si izmislili podzemeljsko kraljestvo duha Kulja. V deželi Mansov ne raste žito, od davnih dni živi to malo sibirsko ljudstvo v tajgi, zato je tudi vsemu v njej prilagodilo svoje vsakdanje življenje. Mnogo stoletij so se Mansi preživljali samo z lovom, v življenjskem boju so tako izpopolnili svoje lovske pripomočke, da so se razvili v prave mojstre, ki so neprizanesljivo uničevali divjad, kjerkoli so ji prišli na sled.

Lovec Serafim Kuzino je eden prvih med Mansi, ki so se odločili, da bodo dali svoji tajgi nov utrip in podobo. V tajgi se je rodil, v njej je zrasel Serafim, ki je bil poleg med drugo svetovno vojno ostrištrelec. Po vrnitvi v tajgo se je hotel iznova posvetiti poklicu očeta in dedov: ogrnil si je plašč iz jelenove kože in se odpravil v tajgo. Dolgo je hodil in oprezoval, zasledil ni ničesar.

Potem se je odločil: gojil bo ondatro, žival z dragocenim krznom, ki so jo v dvajsetih letih tega stoletja prinesli iz Severne Amerike in ki se je kmalu razmnožila tako pod pobočji Urala kot v Sibiriji. (Ondatra je severnoameriški gladalec, imenovan tudi muškata podgana; njeno krzno je zelo cenjeno, večinoma znano pod imenom „kanadski bober“.) Med vojno je ondatra malone povsem izumrla, ker ni nihče imel časa in volje, da bi skrbel zanjo. Ob pomoči vnučkinje Jelizavefe, ki je obiskovala šolo za krznarje, je začel Serafim gojiti dragocene kožuharje.

Nekaj mesecev se je nekdanji lovec pofikal po tajgi. Iskal je tiste redke naselbine kanadskih podgan, kolikor jih je še ostalo, in jih preseljeval v novo, ugodnejše in skrbno ograjeno okolje. Brkate živalce z debelimi, topimi smrčki in z gostimi, mehкими kožuhi so se kmalu živjele v nove razmere.

Na rečnih obalah, kamor je Serafim preselil ondatre, so se naglo množile njihove kolonije. Izkazalo se je, da je gojitev kožuharjev v močvirni tajgi zelo donosna dejavnost. V mnogih krajih, raztresenih po taj-

gi, so ljudje uredili farme črno rjavih in polarnih lisic ter drugih kožuharjev, zlasti pižmovk. V minulih nekaj letih se je gojitev divjadi povzpela na prvo mesto v gospodarskem življenju Mansov, ki se jim je ob tem naglo spreminjal način življenja.

V preteklosti so Mansi živeli v zemljan-kah in v kolibah, pletenih iz brezovih vej na brestovih kolih, zdaj imajo tople lesene hiše. Pisana beseda je bila zanje neznana umetnost, zdaj izhajajo knjige v njihovem jeziku. Vsako naselje ima šolo, večja središča pa tuji zdravstvene ustanove.

Serafim, ki je bil nekoč zgolj spreten lovec, se je razvil v strokovnjaka za farme divjih živali, ki dajejo dragoceno krzno. V rednih presledkih zabrne nad tajgo vodno letalo ki prinaša pošto in naročila. Kadar le utegne, se Serafim poglubi v knjige iz svoje stroke, najljubša mu je „Veterina kožuharjev v gojiščih“.

ZANIMIVOSTI IZ ZNANOSTI IN TEHNIKE

● V avtonomni sovjetski republiki Komi so pri kraju Bisova arheologi odkrili najsevernejšo naselbino kamene dobe na svetu. Doslej so menili, da so obstajale kameno-dobne naselbine samo južno od polarnega kroga ob gornjem toku reke Pečora.

● Družba Bell System je izdelala nov tip telefonskega aparata, ki ima namesto okrogle številnične trovisno tastero za številke 1 do 9 in še poseben gumb za telefonsko centralo. Zaželeno številko lahko pokličejo sedaj v 2—3 sekundah, medtem ko so se prej zamudili nekako 10 sekund. Zaradi praktičnosti bo podobne aparate dobilo poslopoma vse ameriško telefonsko omrežje.

Svetlobni top – orožje prihodnosti

„Nenavaden aparat, podoben velikemu topu, je nenadoma izstrelil svetlobni žarek. Daleč v prostoru je bila zadeta nevidna balistična raketa, ki je služila kot cilj, in se razletela. Protiraketno orožje je končno ustvarjeno!“

Ali je to odstavek iz znanstveno-fantastičnega romana? Ne povsem! Gre namreč za „žarek smrti!“ Ta za sedaj izmišljen opis dogodka bodo verjetno čez kakih deset let potrdili resnični eksperimenti.

Elektronska znanost napreduje z velikanskimi koraki. Prav tako tudi vojaške znanosti. Rakete so dejansko vrgle letala z njihovo človeško posadko z njihovega prestola. Taka še vedno ne predstavljajo absolutnega orožja.

„Žarke smrti“ preučujejo danes tako Rusi kot Amerikanci.

Amerikanci ga imenujejo „laser“. Beseda je sestavljena iz začetnic petih besedi, ki pomenijo „amplifikacija svetlobe s pomočjo emisij stimuliranih z radiacijami.“ Dejansko je to metoda, ki omogoča vzporedno grupiranje svetlobnih žarkov, ki se v navadnih razmerah razpršijo v snopih. En žarek „lasera“, ki bi ga usmerili na Luno, bi lahko osredotočili na premer 100 metrov, medtem ko bi svetloba nekega orjaškega projektorja navadnega tipa obsijala krog najmanj 35 kilometrov.

Koncentracija svetlobnih valov ustvarja ogromno energijo in svetlobo, ki ima takšno moč, kot jo imamo v sredini sonca. Že prvi poskusi v laboratoriju so omogočili vzdolžno razpolovitev ostrine brivice. Znanstveniki sami so bili presenečeni nad izrednimi rezultati in vojaško uporabnostjo svojega odkritja. Sedaj pa se ukvarjajo z načrti za izdelavo „svetlobnega topa“.

Ti svetlobni topovi naj bi bili čez kakih deset let lahko sposobni uničevati nuklearne glave balističnih raket in napadati v vesolju satelite, ki nosijo s seboj bombe.

Iznajdba pa bi lahko seveda pamejše in s pridom uporabili zlasti v medicini, posebno v kirurgiji, kjer bi mali svetlobni top omogočil rezanje človeškega tkiva z mnogo večjo preciznostjo kot jo zmora kirurški nož-skalpel.

hiše in za zastrtimi okni strahoma oprezali za dirjajočim vojaštvom. Ko je izvidnica predirjala star lesen most, ki je pokal, bobnel in se majal pod tolikšno težo, je opazila v daljavi oblačke prahu in premikajoče se črne točke, ki so se polagoma večale in prihajale bliže. Izvidnik je zasukal konja in odjezdil nazaj h glavnini.

Nemo ga je poslušal mladenič Ravnah in zamahnil z roko. Konjenica se je v polkrogu razvrstila okrog njega. Poklical je sla in ga poslal h Kacijanarjevemu oddelku z ukazom, da se ob danem znaku razvijejo v bojno vrsto in napadejo levo krilo puntarskih konjenikov.

Ko so se podpoveljniki zbrali okoli njega, se je zavrnil v sedlu in dvignil roko. Nastajajočo tišino je motilo le krakanje vran, ki so se spretavale po travnikih.

„Na ukaz glavarja vojvodine Kranjske, plemenitega Kacijanarja in cesarjevega namestnika na Kranjskem, smo dolžni deželo pokoriti in umiriti ter razgnati kmečke upornike, ki so se zbrali, da si s silo, kljub zagotovilom vojvode Ferdinanda, da bo sprejel njih odposlance in skušal zboljšati hudo stanje tlačanov, sami pribore pravice, zapisane v urbarjih.“

Vojščaki so zamrmrali. Plemič Ravnah je nadaljeval: „Ker je njegovo cesarsko veličanstvo sedaj zaposleno s težjimi nalogami, kmečkih odposlancev ni moglo sprejeti in ne raziskati storjenih krivic. Če puntarji ne bodo sprejeli mojih pogojev in se mirno vrnili na svoje domove, jih napademo in ujamemo kolovodje. Pod mojim poveljstvom ne bomo pobijali ranjencev in ne mučili upornikov.“

V njegov nepremični obraz so zrl razjarjeni obrazi podpoveljnikov, ki so glasno godrnjaje dali duška svoji nejevolji. Kratek ukaz in že je obrnil konja in zdirjal naprej. Oproda, ki mu je sledil, je dobro poznal svojega gospoda. Nasprotnika sta si prihajala vedno bliže. Že je bilo mogoče razločevati svetlikajoče se plemiške oklepe in

Povej, če znaš?

1. Kdo je avtor del: »Na Žerinjab«, »Lutrski ljudje«, »Rošlin in Verjanko« in »Gospod Janez«?
2. Kateri so štirje največji otoki na svetu?
3. Katere so najslavitejše hollywoodske filmske družbe?
4. Kdaj je Adolf Hitler napravil samomor?
5. Koliko tehtajo človeška jetra?
6. Kakšne so razsežnosti kitajskega zidu?
7. Kdo je bil Firmin Didot (1764—1836)?
8. Kateri kralj je imel vzdevek »šiba božja«?
9. Kdo je avtor vojnega romana v pismih z naslovom »Hanka«?
10. Kaj vsebujejo kronska telesca eritrociti?

Odgovori:

1. Janko Kersnik (1852—1897).
2. Grönland, Nova Gvineja, Borneo in Madagaskar.
3. Paramount, Metro, Goldwin, Mayer, Fox, Warner, RKO, Columbia, Universal in United Artists.
4. 30. aprila 1945.
5. 1300—1500 gramov.
6. Kitajski zid je dolg 2450 km, do 16 m visok in 5—8 metrov širok.
7. Francoski rezbar in črkolivar, ki je osnoval novo tipografsko mero, izumil stereotipijo in kliširanje.
8. Hunski kralj Atila (ok. 434—453), ki je umoril svojega brata, da je zavladal.
9. Slovenska pisateljica Zofka Kvedrova (1878—1926).
10. Hemoglobin (rdeče krvno barvilo).

sključene postave na težkih kmečkih konjih, oborožene s sekirami, sabljami in kosami.

Poveljnik Ravnah je takoj odposlal h kmečkim konjenikom odposlanca s sporočilom, naj se razidejo po domovih in izroče kolovodje. Življenje in imetje jim je zagotovljeno, o drugih stvareh pa bo odločal deželni glavar.

Ko je vojaški sel zdrdral poveljnikov ukaz, ga je nasprotnikov konj vrgel s sedla, nad njegovo glavo pa je švistnila kosa.

Brž ko je poveljnik plemiške konjenice videl, kako je sel omahnil s konja, je dvignil roko in kriknil: „Napad! Razbijte jih!“

Pod stotinami konjskih kopit je zabobnela zemlja. Veter je žvižgal mimo iztegnjenih vratov, pokritih s kosmi bele pene. Poveljnik je potegnil meč in za njim so se drug za drugim zablskali ostali. Sulice so se povesile. Kot jezeve bodice so grozile železne osti čez konjske glave. Sprednje vrste konjenikov so se na poveljnikov ukaz bliskovito zlele v silen udarni klin; oddelek Kacijanarjevih vojščakov pa se je na praporščakov ukaz razvil v čelno vrsto.

Ko so kmečki konjeniki zagledali izurjeno, spretno se premikajočo plemiško konjenico, so se zmedli. Prevzel jih je preplah. Pred njimi so se zableščale nabrušene osti, železni klin bliskajoče se plemiške konjenice. Kljub prepovedi posameznih uporniških vodij so nekateri jezdeci poskakali s konj, da peš pričakajo sovražne jezdece in tako konjem laže ranijo noge, a še preden so se dodobra zavedeli, je že udarilo v njihove vrste. Železni sršči klin sulic se je zaril v sprednje konjske vrste in jih prebil tako, da je po sredi kmečkih vrst nastala široka vrzel. Za njimi pa so že na levem in desnem krilu udarile preostale vrste konjenikov. Meči so švistnili. Uporniški jezdeci so kot muhe cepali s konj. Poveljnik Ravnah je s plosko stranjo sablje udrihal po glavah in hrbtičih. Konji so padali, se spotikali in rez-

Kakovost merjasca — polovica uspeha v prašičereji

Telesne napake večinoma kažejo slabe gospodarske lastnosti živali. Zato je zelo verjetno, da merjasci s telesnimi napakami reje ne morejo popraviti, temveč jo kvečjemu lahko poslabšajo. Od merjascev, katerih plemenskih lastnosti ne poznamo, dobimo večinoma gnezda z malo pujski ali pa gnezda, kjer je veliko mrtvorojenih živali itd., skratka taki merjasci so v vsakem pogledu gospodarsko škodljiv pojav.

Tako gledano so dobri merjasci v resnici polovica uspeha v prašičereji. Kjer dandanes še tarnajo, da cene pitancev v povprečju ne krijejo proizvodnih stroškov, merjasci ne bodo v redu. V takih krajih bo šlo verjetno za merjasce tretje razredne skupine ali pa celo za zakotne merjasce, ki jih naš živinorejski zakon prepoveduje za oplemenjevanje svinj.

Pri zreji prašičev za pleme moramo zrediti take živali, ki so za pleme in rejo najboljše, nezaželjene pa moramo izločiti iz reje, jih opitati in prodati. Glede nato, da imamo v naši kmečki reji zelo različne plemenske živali, je trenutno najuspešnejša pot, da pridemo do plemenskih merjascev z ustaljenimi dednimi osnovami za posamezne gospodarske lastnosti, ki jih v sodobni prašičereji zahtevamo.

Vsak merjasec naj bi oplodil letno večjo vrsto svinj, zaradi tega moramo od enega samega merjasca pričakovati letno več sto potomcev. Po dobrih merjascih bodo potomci zanesljivo podedovali dobre gospodarske lastnosti. Trajna uporaba merjascev, ki dobre lastnosti tudi prenašajo na potomce, lahko že v nekaj rodovih bistveno zboljšajo prašičerejo, čeprav svinje v začetku niso kazale, da bi imele take lastnosti.

Vpliv dobrih merjascev na razvoj prašičereje je poudarjen tudi v priznavanju merjascev, ki ga zakon o živinoreji predvideva enako kot za bika. Po določilih omejenega zakona smemo uporabljati za pleme le merjasce z rodovniškim poreklom; izhajati morajo iz rej, v katerih plemenske svinje in merjasce kontrolirajo in preverijo. V kontroliranih rejah, kjer zrejšo rodovniški plemenski naraščaj, merjasce posebej odpirajo. Pri tej izbiri ocenjujejo živali po rejnih lastnostih, poreklu in po telesnih oblikah. Vsota navedenih treh ocen daje zanesljivo presojo o plemenski vrednosti živali. V novjšem času pa to plemensko vrednost ocenjujejo tudi po priraščanju živali, po količini uporabe krme za kilogram prirastka in po klavnem izkoristku (Mastleistungsprüfung).

Pri ocenjevanju plemenskih živali najprej upoštevajo njihovo rejno lastnost in rejno lastnost prednikov. Take lastnosti pa so: rodovitnost in sposobnost za vzrejo pujskov, sposobnost za dobro izkoriščanje krme in prirastek ter klavne lastnosti prašičev. Pri tem ni odločilna le enkratna temveč trajna visoka zmogljivost. Iz vseh gnezd ene svinje izračunajo povprečje o rojenih in odrejenih pujskih, povprečno težo gnezd in pujskov na določene dneve starosti.

Ugotovljena visoka življenjska rejna lastnost živali je hkrati tudi merilo zdravja, odpornosti in močne konstitucije. Razen tega

moramo pri izbiri za pleme upoštevati tudi poreklo s proizvodnimi podatki prednikov, ker le tako lahko primerjamo kakovost in rejne lastnosti prednikov s kvalitetami potomcev. Le tako ugotovimo, če dedne lastnosti prednikov prehajajo tudi na potomce. Podatki o poreklu pa so potrebni tudi zaradi tega, da se lahko izognemo parjenju v sorodstvu, ki lahko mahoma pokvari vse potomstvo.

Dedne lastnosti živali moremo zanesljivo spoznati šele po njenih potomcih. V ta namen preizkušamo potomstvo določenih svinj s poskusnim pitanjem v izenačenih razmerah pitanja. S tem ugotavljamo sposobnost za izkoriščanje krme in za ravnost. Ko je

poskusno pitanje dokončano, gredo prašiči v zakolj. Na zaklanih prašičih ocenjujemo potem kakovost mesa in slanine ter druge za rejo in mesno predelavo pomembne lastnosti. Po ugotovitvah poskusnega pitanja in klanja prašičev vrednotimo plemenske merjasce in svinje glede na ravnokar omenjene zrejske sposobnosti. Poskusi na potomstvu so posebno potrebni za liste zrejske lastnosti, ki jih pri plemenskih svinjah in merjascih zaradi drugačnega namena reje ne moremo neposredno ugotavljati, kot n. pr. pitovne sposobnosti pri plemenskih živalih ali rodovitnost in sposobnost za vzrejo pujskov pri plemenskih merjascih.

Glede na naše vzrejne razmere v preteklosti so se v kmečkih rejah zadržale domače pasme in njihovi križanci v tipu žlahtne in požlahtnjene pasme, zadnje čase pa se po naših kmečkih rejah pojavlja tudi že kri švedske landrace. Zato je dandanes pravilna izbira in nabava merjascev za pleme po naših krajih tako važna in tako potrebna. Edino po tej poti moremo dobiti merjasce, ki bodo lahko doprinesli svoj del k zboljšanju naše prašičereje in k večjemu uspehu pitanja in prodaje pitancev.

Tudi poleti ne pozabimo na mineralna krmila

Marsikdo misli, da spričo gnojenja travnikov s fosforinimi gnojili pri zelenem krmiljenju ali paši lahko opusti dodajanje mineralnih krmil živini. Misli, da zadostuje, če živini dodaja nekaj soli. To mnenje pa je zgrešeno.

Krava, ki daje 20 kg mleka na dan, potrebuje za proizvodnjo te količine mleka in za vzdrževanje svojega organizma dnevno 80 gramov apna, 70 gramov soli in 60 gramov fosforja. Samo za proizvodnjo te količine mleka potrebuje krava na dan 25 gramov apna, 20 gramov čistega fosforja in 14 gramov natrija (kar odgovarja 35 gramov kuhinjske soli).

Teh količin mineralnih snovi pa tudi najboljše zelena krma ali paša ne vsebuje. Preiskave so namreč pokazale, da se v pogledu na mineralne snovi zelena krma ne razlikuje dosti od posušene ali drugače konzervirane, kar je tudi razumljivo, če upoštevamo, da so viri poletne in zimske krme goveje živine isti: trava, detelje, krmne mešanice in silokoruzi.

Spričo tega v intenzivni govedoreji tudi pri poletnem krmiljenju ali paši dodajanja mineralnih krmil ne moremo pogrčati. Po primerjavah vsebine mineralnih snovi v krmi s potrebo, ki jo imajo živali po njih, se je uveljavilo pravilo, da moramo goveji krmi dnevno dodajati 8 do 12 gramov čistega fosforja (okoli 20 do 30 gramov dicalciumfosfata) in 30 do 50 gramov soli. Te količine je treba res dodajati vsak dan, ker je praksa že davno ovrgla tezo, da zadostuje, če mineralna krmila pokladamo v večjih obrokih naenkrat in za

daljšo dobo, recimo za teden dni ali celo za en mesec. Če hočemo, da bodo imela goveda dnevno dovolj fosforne kisline za svoj organizem in za tvorbo mleka na razpolago, potem jim moramo potrebna krmila dnevno dodajati.

(Der Tierzüchter, Mai 1965)

Kmet postaja vedno večji konzument

Časi kmečke avtarkije, ko smo na kmetiji v glavnem pridelali vse, kar smo potrebovali in ko smo vsako leto poleg soli, sladkorja in še nekaterih prehrabnih potrebščin in oblačil kupili vsako leto kvečjemu le še kakšno koso, srp, vile ali sekirino in od časa do časa nadomestili obrabljeni plug, brano ali voz z novim ter si omislili boljše slamoreznicco ali mlatilnico, so za nami. V teku pičlih dveh desetletij nas je razvoj postavil v položaj, ko sodimo kmetije v skupino največjih konzumentov v državi.

V letu 1963 je 88 % kmetijskih izdatkov prišlo v prid industriji in obrti ter ljudem, ki jih zaposluje. Leta 1963 je od teh izdatkov odpadlo

- 1,5 milijarde šilingov za stroje in orodje, ki so bili izdelani v Avstriji,
- 1,2 milijarde šilingov za popravila strojev,
- 3 milijarde šilingov za kmetijske gradnje,
- 1,1 milijarde šilingov za mineralna gnojila,
- 1,9 milijarde šilingov za dokupljena krmila,
- 0,8 milijarde šilingov za vire energije za pogon strojev in za razsvetljavo.

Skupno je kmetijstvo poleg izdatkov za prehrano, obutev in oblačila ter za pohišivo leta 1963 kupilo za 9,5 milijarde šilingov industrijskega in obrtnega blaga.

Ta znesek iz leta v leto narašča. Kmetije postajamo vedno večji konzumenti blaga družbene proizvodnje. Zato moramo tudi za trg vedno več producirati.

getaje vstajali, brcali in se brez jezdecev podili naokrog. Le malo plemiških konjenikov je bilo nevarno ranjenih. Kričanje se je mešalo s stokanjem. Ne da bi se ustavila, je glavčina plemiške konjenice oddirjala naprej proti mehovski graščini. Praporščakov konjeniki pa so po travnikih in poljih lovili upornike in kolovodje, ki so se predajali. Konjeniški uporniški oddelki so doživeli strahovit poraz. Ob prašni cesti in na njej so ležali pohojeni padli kmetije; iz hrbtov in prsi so jim molele odlomljene osti sulic. Na še tople mlake krvi je počasi legel sivi cestni prah, kakor da bi hotel skriti strahote, ki so silile v sončni dan. V njihovih osteklenelih očeh pa je ostalo neizgovorjeno geslo: Za staro pravdo! Krohot posurovelih cesarskih vojščakov je preglušil stokanje ranjencev. Skupino ujetih upornih kmetov so vojščaki odpeljali v novomeške ječe.

Preostali oddelek je pod praporščakovim vodstvom zdirjal za glavčino in preganjal bežeče puntarje. V gostem goščavju pa so čepeli hrambaševi rokovnjači, ki so že vedeli o izgubljenem boju. Navajeni mraka gozdov se niso hoteli spuščati v odprte boje z izurjenimi in bojevanja vajenimi vojščaki.

Ko je eden nekoliko zaostal in razjahal, da popravi streme, je bliskovito planila iz goščav dvojica rokovnjačev. Brez krika se je zgrudil sklonjeni vojščak, v njegovih plečih pa je tičalo široko in kratko bodalo.

„Za staro pravdo si plačal. ej,“ se je zakrohotal eden od dvojice.

Brž je ujel konja in ga odgnal v gozd. Vodja trojke mu je ukazal, naj takoj pojezdi po bližnjicah na Mehovo in opozori oblegajoče puntarje, da se bliža velika premoč.

„Povej,“ je naročil tovarišu, „da jih bodo zmleli, če takoj ne izginejo!“

Konj se je zaprašil med grmovje, da so se lomile veje in so pliči preplašeni frfotali iz gričevja. Sivec je stokal,

rokovnjač pa je brez usmiljenja z leskovko udrihal po njem. Preskakoval je potoke, se vzpenjal po rebrih in zopet dirjal čez polja in travnike. Ko sta se končno vzpenjala proti grebenu, ga je rokovnjač za trenutek ustavil in se zastrel v ravnico daleč pod seboj. Videl je jezdece, ki so se v dolgi raztreseni vrsti premikali v počasni ježi. Zadovoljen se je nasmehnil, potrepljal konja po mokrem vratu in ga zgrabil za uздо:

„Hoj, sivec! Dobro sva tekla. Prehitela sva jih. Le na pot, še košček.“

Povlekel ga je za seboj in se urno spuščal po zadnji strmini proti cilju. Za njima se je z glasnim ropotom valilo kamenje.

Konj je slednjič pridirjal do graščinske posesti in jezdec se je oddahnil. Na obronkih grajskega hriba je bilo vse črno kmečkih puntarjev. Goreli so taborni ognji. Tanki curki dima so se zvijali v zrak. Puntarji so si kuhali kosilo. Ko je poganjal konja skozi njih vrste, so ga začudeno gledali in kdaj pa kdaj mu je priletela na uho zbadljivka, ki jo je izustil tisti, ki se ni mogel dovolj hitro umakniti. Med to pisano množico ni mogel najti Jureta, zato se je ustavil in ga začel klicati. Kmalu ga je nekdo prav krepko usekal po komolcu:

„He, troblja rokovnjaška, kaj se dereš kot sraka!“

Rokovnjač se je nejevoljen obrnil; zagledal je dobrodušno nasmejani obraz. Pred njim je stal Jure in še nekaj kolovodij. Ne da bi počakal vprašanj, je rokovnjač v eni sapi izbruhal žalostno novico o porazu kmečke konjenice. Navzoči so osupnili. Niso mogli verjeti. Jure pa ga je plosknil po hrbtu, da se je zvil in smeje se dejal:

„No, ni sile. Počakamo še cesarske in se zbudemo z njimi. Sedil!“

Rokovnjač si ni vedel pomoči. Govoril je, prepričeval in dokazoval, da jih je premalo, preslabo da so oboro-

ženi in da se ne smejo vojskovati. Posekali jih bodo do zadnjega moža.

Jure je trmoglavil naprej, a končno popustil ko so tudi ostali pritrdili rokovnjačevemu nasvetu, da se čimprej porazgube.

„Ti in tvoji kolovodje pa pojdite z menoj ali pa vsaj k Uskokom za nekaj časa; toliko, da se dežela umiri,“ je vabil rokovnjač.

Jure se je zamislil in v grlu ga je davilo. Onemoglo je stisnil pesti in grozil sivemu kamnu na grajski planoti. Kolovodje so razglasili svoj sklep zbranim puntarjem. Nato so molče pogasili ognje, pobrali najnujnejše in z ženami, ki se še niso vrnile domov, izginili v gozdove. Mala skupina konjenikov je kot zadnja straža še vedno krožila po okoličih. Njej se je priključil mrki Jure, blede in razočaran.

Razvrstil je četico ob robu gozda in z vzklikom: „Smrt grofu!“ so se dvignile močne kočene pesti in grozile nememu debelemu zidovju. Takrat pa so se odprla vrata in na konjih so pridirjali branilci, ki si niso znali razložiti naglega umika kmečkih upornikov. Le-te so v trenutku pogoltnili in sprejeli v svoje okrilje temni gozdovi. Juretov oddelek se je bliskovito obrnil in že so v divjem diru prejezdili pobočje, ne da bi se zmanili za nevarnost.

Na grajskem stolpu se je prikazal grof. Zasenčil si je oči in presenečeno opazoval nagel odhod kmečkih puntarjev, ki so še pravkar oblegali graščino. Poklical je oskrbnika Rosnerja in mu naročil, da takoj pošlje za njimi oddelek oborožencev in skuša uloviti nekaj puntarjev. Oskrbnik se je priklonil in odšel, da izpolni ukaz. Kmalu so se odprla grajska vrata in mali oddelek jezdecev, pomešan z biriči, je zdirjal za umikajočimi se kmeti. Puntarji pa so se medtem že razšli in se obupani razkropili po svojih domovih. Hodili so le po stranskih poteh in kolovozih, ki so izginjali v širnih gozdovih. (Se nadaljuje)

Na poti v „dolino prašičev“

Prekomerna ponudba prašičev, ki jo v zadnjem času nekam prostaško imenujejo tudi »goro prašičev«, je izgleda za nami. Ponudba je pričela zadnje tedne močnejše kot navadno popuščati. Spričo tega v pristojnih krogih na Dunaju trdijo, da smo z letošnjim poletjem stopili na pot v »dolino prašičev«.

Vsekakor že štiri tedne klavne prašiče spet uvažamo, pravijo pa, da bomo morali v prihodnje iz tedna v teden več uvažati, čim bodo pomladanske zaloge iz zmrzovalnice pošle. Sedaj gre tedensko 3000 do 5000 zaklanih prašičev iz zmrzovalnic v promet, kar pomeni, da bodo te zaloge že v zgodnji jeseni pošle. Potem računajo, da bomo morali uvažati približno toliko prašičev, kakor bo znašala domača ponudba, če bomo hoteli kriti povpraševanje za mesom.

Podoben je položaj po vsej Zahodni Evropi, izvozemši Danske. V Zahodni Nemčiji imajo sedaj okoli 600.000 klavnih prašičev premalo, ki jih uvažajo iz Vzhodne Evrope.

Ob tako nagli spremembi na zahodnoevropskem prašičjem trgu se vsiljuje vprašanje, v čigavo korist je bil ves pomladanski dividendaj, da Zahodna Evropa ne bo vzdržala »gore prašičev« in da je trg z njimi prenasičen. V korist producentov ta dividendaj gotovo ni bil, kakor tudi ne bo v korist konzumentov sedanje pomanjkanje prašičev. Dokaj jasno je, da je ta dividendaj zagnala trgovina s klavnimi prašiči, da je tako v svojo korist pomladi lahko opeharila kmete, kakor bo v prihodnje opeharila potrošnike mesa.

Tradicionalni Pliberški letni sejem na travniku

od 4. do 6.
sept. 1965

Največja in najstarejša ljudska slavnost v Podjuni bo letos 573-ič

Stari sejemske običaji - Trgovanje - Zabava in razvedrilo - Množično srečanje znancev in prijateljev iz vseh strani

Krojaštvo **Blaž Opetnik**

PLIBERK - BLEIBURG

Priznana delavnica moških in ženskih oblek - zaloge in izbira vseh vrst blaga po nizkih cenah

Čevljarstvo **Gregor Opetnik**

PLIBERK - BLEIBURG

Delavnica in trgovina čevljev vsake vrste. Najugodnejše cene v okolici
Predmete in izdelke razstavljamo in prodajamo tudi na sejmu na travniku

Kmečka gospodarska zadruga Pliberk

prodaja po ugodnih pogojih krmila, vseh vrst gnojila, semenje, kmetijske stroje in orodje ter ostale kmetijske potrebščine

Kupuje žita in druge kmetijske pridelke

*

Domači denarni, hranilni in kreditni zavod je

Hranilnica in posojilnica Pliberk

*

Živinorejska zadruga za Libuče in okolico

Živinorejska zadruga se prizadeva za napredek naše živinoreje

MIZARSTVO

JOSEF GRAUF

Priznana delavnica za vsakovrstno pohištveno in gradbeno mizarstvo. Svojim naročnikom daje koristne strokovne nasvete.

PLIBERK-BLEIBURG

GOSTILNA

Marija in Lekš Kos

Borovje pri Pliberku
Woroujach bei Bleiburg

Prijetna gostilna za domače in oddaljene goste - tujske sobe za letoviščarje - zdrava lega, tihota, gozd, polje in travnik - lep razgled na spodnje Karavanke.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 4. 9.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca - 18.25 Iz domačih gajev.

Nedelja, 5. 9.: 7.30 Duhovni nagovor - 5. pesmijo in glasbo pozdravljamo in vočimo.

Ponedeljek, 6. 9.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda - iz popolne torbe - 10 minut za športnike - 18.00 Za našo vas.

Torek, 7. 9.: 14.15 Poročila, objave - Junaške zgodbe iz dijaških let.

Sreda, 8. 9.: 14.15 Poročila, objave - Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 9. 9.: 14.15 Poročila, objave - Obuti maček, pravljica.

Petek, 10. 9.: 14.15 Poročila, objave - Od petka do petka - Mladinski akordeon-orkester iz Beljaka.

PODJETJE FRIEDRICH KRAUT

LASTNIK **Erhard Kraut**

BISTRICA PRI PLIBERKU
FEISTRITZ BEI BLEIBURG

SÄGEWERK - HOLZHANDEL

ZAGA - LESNA TRGOVINA

Gutsgasthof „Petzendiele“
Bergasthof „Siebenhütten“
gostilna kmetijskega posestva
planinska gostilna

Gostilna Železnik

Herta in Simon Marin

Libuče pri Pliberku-Loibach bei Bleiburg

Priznana in priljubljena gostilna sredi vasi, v njej se počutijo gostje od blizu in daleč prijetno in domače.

Podjetje

Karl Kotschnig

ŠMIDEL NAD PLIBERKOM
ST. MICHAEL OB BLEIBURG

Trgovina s kmetijskimi stroji in reparaturna delavnica - Ključavničarstvo -

Črpalka za bencin
Razstavljamo tudi na sejmskem travniku

Steklarstvo

Gregor Schippeck

PLIBERK
BLEIBURG

Gradbeno, portalno in profilno zasteklenje

Trgovina

Pavel Močilnik

PLIBERK - BLEIBURG

Tekstilije - perilo - konfekcije - špecerija

Postrežba domača, cene zmerne!

Podjetje

HERBERT TRAUN

PLIBERK
BLEIBURG

Poceni in trpežne talne obloge - velika izbira najrazličnejšega tovrstnega materiala - za interese vsakega časa brezplačni koristni strokovni nasveti.

Trgovina

Karl Ferra

Špecerija
železnina
manufaktura
kmetijski
pridelki
gradbeni
material

PLIBERK - BLEIBURG

Bahnhofstraße 16

Postgasse 13

Telefon 219 in 220

Pečarski mojster

Albert Rader

PLIBERK - BLEIBURG

Mojstrska izvedba štedilnikov in peči kakor tudi stenskih in talnih oblog.

Podjetje

Anton Mader's Nachf.

PLIBERK - BLEIBURG

Od leta 1884 priljubljena trgovina pisalnih in pisarniških potrebščin, šolskih knjig, galanterije, igračk, devocionalij kakor tudi tiskanih trakov za vence. **Solidna postrežba in zmerne cene** - Veletrgovina z gozdnimi sadeži

Za osebni prevoz z avtobusi in prevoz tovorov s tovornimi avtomobili se priporoča

AVTOPODJETJE

Štefan Sienčnik

DOBRLA VAS - EBERNDORF
Telefon 219

OPEKARNA

Štefan Liesnig

PLIBERK - BLEIBURG

- Delavnica vsakovrstne opeke
- kletni kamni
- dobava gramoza

Gottfried in Ignaz Glawar

Libuče pri Pliberku
Loibach bei Bleiburg

Zimmerer, Säge- und Parkettenerkerzeugung und Verlegung von Normal- und Mosaikparketten in Buche und Eiche
Tesarstvo, žaga in izdelava parketov
Proizvodnja ter palaganje navadnih in mozaičnih parketov, bukovi in dobavih
Pri vaših gradbenih podvzemih se obrnite na nas - radi vam svetujemo neobvezno in brezplačno

V trgovini s stroji

Max Traun

PLIBERK - BLEIBURG

vse poljedelske stroje ● živalne stroje ● radio-aparate ● kolesa in motorna kolesa po ugodnih cenah in plačilnih pogojih

Pri črpalki za bencin in trgovini z vsakovrstnimi vozili in potrebščinami za vozila postreže v zadovoljstvo vsem

Ljudmila Sienčnik

DOBRLA VAS - EBERNDORF

URAR

Fritz Nedwed

PLIBERK - BLEIBURG, Tel. 277

Ure - optika - fotoaparati

Kupujte pri domačem strokovnem trgovcu!

Zidarski mojster

Hans Vodivnik

VOGRČE - RINKENBERG
PRI PLIBERKU

Vsa v zidarsko stroko spadajoča gradbena dela izvaja priznano podjetje v zadovoljstvo vseh naročnikov

Tesarški mojster

Valentin Krof

PLIBERK - BLEIBURG

izvaja vsa v tesarsko stroko spadajoča dela v zadovoljstvo vseh naročnikov

Obiščite našo razstavo vseh vrst kmetijskih strojev, motornih koles, šivalnih strojev, glasbenih instrumentov, radioaparatur, in električnih potrebščin

na sejmu na travniku v Pliberku

ŠT. LIPŠ V PODJUNI

Trgovina
Johan Lomšek

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00
Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.55 Kmečka oddaja - 6.00 Pestro mešano - 7.55 Gospodarske vesti - 9.00 Pozdrav nate - 10.03 Za gospodinjino - 11.10 Ljudske viže - 11.45 Oddaja za podeželje - 12.00 Opoldanski zvonovi - 12.40 Deželna poročila - 13.05 Opoldanski koncert - 14.00 Objave - 14.55 Posebej za vas - 16.00 Glasba zate - 16.55 Kulturna poročila - 17.00 Popoldanski koncert - 18.45 Pestro mešano - 18.55 Lokalni šport - 19.30 Odmev časa - 20.10 Deželna poročila.
Sobota, 4. 9.: 8.05 Domači vrt - 8.45 Domača književnost - 14.15 Pozdrav nate - 15.30 Aelija, žena Norika - 16.00 Aktualna reportaža - 16.30 Pogovor z gostom - 18.00 Kulturni razgledi - 19.10 Odmev časa - 20.15 Naša radijska pripovedka - 20.45 Brucknerjeva deveta simfonija - 22.15 Plesna glasba.
Nedelja, 5. 9.: 8.05 Kmetijska oddaja - 8.15 Nedeljska jutranja oddaja - 12.45 Ogledalo mestnega gledališča - 13.45 Iz domačih krajev - 14.30 Pozdrav nate - 16.30 Križem po svetu, križem skozi čas - 16.45 Nogometna

tekma Avstrija : Madžarska - 18.05 Nič kot veselje z glasbo - 19.00 Nedeljski šport - 20.10 Zeleni palec, slušna igra - 21.15 Ura melodij.

Ponedeljek, 6. 9.: 8.15 Beli golob ponoči, roman - 11.00 Goreča goščava, roman - 15.15 Komorna glasba - 15.45 Koroški knjižni kotiček - 18.15 Tisk in gospodarstvo - 18.35 Mladina in gledališče - 20.15 Od predsojda do zločina - 20.30 Mesto in podeželje - 21.30 Koroška domovinska kronika.

Torek, 7. 9.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav - 11.00 Goreča goščava - 15.30 Od dalin do ledenikov - 15.45 Četrte ure kulturnega urada - 18.00 Koroška avto- in motorrevija - 18.15 Iz prve roke - 18.35 Aktualna literarna oddaja - 19.00 XY ve vse - 20.15 Raskava strajca, ljudska igra - 21.00 Ko se večer nagiba h koncu.

Sreda, 8. 9.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav - 11.00 Goreča goščava - 15.30 Ko moram iz mesteca - 18.00 Aktualna reportaža - 18.30 Znanstvena govorilna ura - 20.15 Dafne, tragedija - 22.15 Serenada.

Četrtek, 9. 9.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav - 11.00 Goreča goščava - 15.15 Ura pesmi - 15.45 Na svidenje, draga planina - 18.05 Kmetijska oddaja - 18.20

Ob letnem sejmu in vsak čas:

Odličen med, lecot in konditorsko blago

pri tvrdki **Gottfried Stöckl**

PLIBERK - BLEIBURG

Kavarna, konditorija, lectarna in voskarna

Četrte ure delavske zbornice - 19.00 XY ve vse - 20.15

Koroški hišni koledar - 21.00 Zveneči alpska dežela.

Petek, 10. 9.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav - 11.00 Goreča goščava - 15.15 Komorna glasba - 18.00 Koroške pihalne godbe - 18.35 Kaj pravi industrija - 20.15 Seina-Danava - 21.00 Glasbene šarade.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. - Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. - Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Gostilna in kavarna
BREZNIK
PLIBERK - BLEIBURG

■ SENDVIČI
■ PIŠCANCANI NA RAŽNJU

Za ples in zabavo igra godba

„Robinson“ iz Knittelfelda (Veseli Štajerci)
„GRINZING NA TRAVNIKU“ in „VELIKA POSKUŠNJA VIN“

Obiščite tudi lepo izletniško točko
„Hotel Tumersee“ in kamping
ob Zablatniškem jezeru!
Vsi pristrčno vabljeni!

Gostilna Šercer v Šmihelu
gostilničarka Milka Milnar
Gostilna Bruckenwirt
v Pliberku gostilničar Manfred Milnar
V Šmihelu obiskujemo gostilno pri Šercerju in v
Pliberku gostilno pri Bruckenwirtu
ODLIČNA POSTREŽBA - PRVOVRSTNE KVALITETE,
v obeh gostilnah UDOBNI IN PRIJETNI PROSTORI

Slikar in pleskar
mojster
Josef Čuješ
PLIBERK - BLEIBURG
izvaja vsa v slikarsko in pleskarsko stroko spa-
dajoča dela z odličnim strokovnim znanjem v
zadovoljstvo vseh naročnikov.

Mizarski mojster
Hermann Kuschej
PLIBERK - BLEIBURG
Odlična delavnica pohištvene oprave
in gradbenega mizarstva. Naročniki in
odjemalci so z izdelki tega podjetja
vedno in povsod zadovoljni.

PODJETJE
Konrad Grill
PLIBERK - BLEIBURG
Proizvodnja brezalkoholnih pijač
Okusne - osvežujoče - okrepljujoče pijače

VRTNARSTVO
ZOFIJA ULES

PLIBERK - BLEIBURG
Bahnhofstraße 17

● povrtnina ● šopki (buketi)
● rože ● venci

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

Sobota, 4. 9.: 17.03 Ideja premaga svet — 18.33 Kaj
vidimo novega — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Megara,
strahotna coprnica.
Nedelja, 5. 9.: 15.30 Nogometna tekma Avstrija : Mad-
žarska — 18.25 Naš čudežni otrok — 19.30 Aktualni šport
— 20.20 Dva angela brez peruti.
Ponedeljek, 6. 9.: 18.30 Tečaj francoščine — 19.00 Gi-
tara za vse — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Maigret in tr-
moglavna priča — 21.05 Športno omizje.
Torek, 7. 9.: 18.30 Tečaj angleščine — 19.00 Ne obu-
pati — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Poletni vrtiljak — 20.50
Pravičnost v Vorogorsku, igra.
Sreda, 8. 9.: 11.03 Zakon v sencih — 17.03 Pavlihove
pustolovščine — 17.45 Za družino — 18.30 Tečaj franco-
ščine — 19.00 Podoba iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki —
20.15 Imeti, drama.
Četrtek, 9. 9.: 11.03 Pridi srečno domov — 12.00 Kaj
lahko postanem — 18.30 Tečaj angleščine — 18.55 Šport-
ni kaleidoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Francu Warflu
v spomin — 21.05 Čista koža, igra.
Petek, 10. 9.: 11.03 Imeti — 18.30 Novo za ženo —
19.00 Trg koncem tedna — 19.30 Čas v sliki — 20.15
Ljubazen ob polnoči, komedija — 22.05 Foramski po-
govori.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 4. 9.: 18.45 Zgode in nezgode — 19.30 Vsako
soboto — 20.00 Dnevnik — 20.40 S kamera po svetu —
21.10 Humoristična oddaja — 22.00 Obzornik — 22.15
Grindl, film.
Nedelja, 5. 9.: 9.00 Ključev kvintet — 9.30 Kmetijska
oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.45 Narodna glasba —
21.45 Serijski film.
Ponedeljek, 6. 9.: 18.45 Filmi za otroke — 19.15 Te-
dski športni pregled — 20.00 Dnevnik — 20.40 Drama
— 21.40 Jazz-festival na Bladu.
Sreda, 8. 9.: 18.45 Oddaja za otroke — 19.15 Glasbe-
na oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.40 37 stopinj v sencih
— 21.40 Obzornik — 21.55 Dynna Kaye vam predstavlja.
Četrtek, 9. 9.: 18.45 Po Jugoslaviji — 19.15 Glasbena
oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.40 Igra — 21.40 Obzor-
nik.
Petek, 10. 9.: 18.45 Pleskanje in tapeta — 19.00 Bri-
tanska enciklopedija — 19.45 Narodna glasba — 20.00
Dnevnik — 20.30 Celovečerni film — 22.00 Obzornik.

PODJETJE

Hans Micheu
PLIBERK - BLEIBURG, Tel. 235

popravlja motornih vozil - portalne
gradnje - ključavničarstvo

ELEKTRO

Michael Hollauf
PLIBERK BLEIBURG

Izvaja v zadovoljstvo v široki okolici strokovnjakto
vsakovrstne električne instalacije O Vode za tok
O Svetlobne naprave O Zaščitne naprave proti
strelji O Trgovina električnih potrebščin

TRGOVINA KRAUT PLIBERK

Naše posebne ponudbe
ob Pliberškem sejmu

4 poceni dnevi
od 4. — 7. septembra 1965

MIKADO RIO KAVA
1/2 kg paket 21.—
GOSPODINISKA ČOKOLADA
400 gramov 9.50
AMERIŠKI ZVEČILNI GUMI
6 kosov 2.50
RIZ, italijanski
1 kg paket 5.90
KULIJI ZA PISANJE
4 komadi v etušu 5.—
BRITVICE ZA BRITJE
znamke „Luxor“, „Aufbau“
„Rotbart“ 10 komadov 5.20
MIRANDA SPRAY za lase
velika doza 19.—
PLASTIČNA VEDRA
6 in 10 litrov 8.50
BLAZINE ZA STOLE
plastična prevleka 5.90

ZENSKA NOGAVICE IZ PERLONA
brez živa, prvovrstne 7.90
NOGAVICE IZ PERLONA „ERGEE“
v paketi po dva para 19.50
ZENSKA RAZTEGLJIVE NOGAVICE
fino pentljaste, v plastičnih škotalih 12.90
ZENSKA NOGAVIČNE HLAČE
raztegljive, v vseh barvah 44.—
ZENSKI ORLON PULIJI
v različnih barvah 49.—
PULIJI ZA ZAVITIMI OVRATNIKI
za moške in ženske 57.50
MOŠKE PERLON-PORUŠ SRAJCE
bele 75.—
DEŽNI PLAŠČI IZ PERLONA
za moške in ženske 159.—
ELEKTRIČNE BLAZINE ZA VSE
enoletno jamsvo 95.—

Poslovni čas od 4. do 7. sept. dnevno od 8. do 12. in od 14. do 18. ure
Na sejmskem travniku nimamo stojnice

Gostilna

LUISE in ŠTEFAN MAČEK
PLIBERK - BLEIBURG

Nova gostilna - prijetno opremljena in
na privlačnem kraju - kvalitetna in so-
lidna postrežba

Mizarstvo
HANZEJ LEITGEB
Šmihel nad Pliberkom

● Priznana stavbeno mizarstvo
● Specialna izvedba kuhinjske opreme
● Kvalitetna izdelava vseh drugih mizarških del

Peči, štedilnike, premog, vse za vodo-
vode in elektriko, radio- in televizij-
ske aparate, hladilnike, zmrzalnike,
pralne in živalne stroje, parilnike, bar-
ve, stenske slike, postelje, šipe, talne
obloge (Bodenbeläge), krste, otroške
vozičke — vse dobavi in dostavi

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
bratje Rutar & Co.

DOBRLA VAS — EBERNDORF
Pliberška cesta 7, tel. 281

Vse za šolo, pisarno in kuhinjo ter go-
spodinjstvo dobite pri
F. & M. Rutar
HOTEL IN TRGOVINA
(Gostilna odprta celo leto)
kopališče
DOBRLA VAS — EBERNDORF
Kapelška cesta 12, tel. 220

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 202,4 — 202 M.
UKV frekvence 88,5 — 92,9 — 94,1 — 90,5 — 97,9 MHz.
Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00,
15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.
Dnevne oddaje (razen v nedeljah): 4.30 Dobro jutro —
11.00 Turistični napotki — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15
Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam —
16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Popoldanski koncert —
19.05 Glasbene razglednice — 22.10 Plesna glasba.
Sobota, 4. 9.: 8.00 Domače pesmi in napevi — 9.15
Naši skladatelji mladini — 10.15 Pesmi in plesi jugoslo-
vanskih narodov — 12.40 Mariborski pihalni ansambel —
14.35 Voščila — 15.30 Zborovska glasba — 17.35 Sylvia,
balel — 18.15 Melodije tega tedna — 18.45 S knjižnega
trga — 20.00 Sabotni večer s plesom — 22.10 Oddaja za
naše izseljence.
Nedelja, 5. 9.: 8.05 Rezervirano za babice, mladinska
radijska igra — 9.05 Voščila — 10.00 Se pomnite, tovariši
12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 13.50 Prek sonč-
nih dobrov — 15.30 Humoraska tedna — 16.00 Nedeljsko
športno popoldne — 20.00 Majstrske partiture — 21.00
Melodije raznih narodov.
Ponedeljek, 6. 9.: 8.30 Pol ure z domačimi ansambli
zabavne glasbe — 9.00 Za mlade radovedneže — 10.35
Naš podlistek — 12.40 Slovenske narodne — 14.05 S poti

po domovini — 14.35 Voščila — 15.30 Poje Akademski
pevski zbor — 18.15 Signali — 18.45 Nova v znanosti —
20.00 Belsazar, oratorij — 22.10 S popevkami po svetu.
Torek, 7. 9.: 8.05 Od melodije do melodije — 9.25 Po-
zdрави najmlajšim — 10.15 Iz opere Rusalka — 12.40 Pod
vaško lipo — 14.35 Chapin z raznih strani — 15.30 V
torek nasvidenje — 18.45 Na mednarodnih križpotih —
20.20 Boer Andraž, radijska igra — 21.37 Serenadni
večer.
Sreda, 8. 9.: 8.05 Lepe melodije — 9.00 Pisan svet
pravljic in zgodb — 10.15 Petnajst otroških pesmi —
10.30 Človek in zdravje — 12.40 Slovenske narodne —
14.35 Iz koncertov in simfonij — 15.30 Zbor univerze iz
Michigana — 18.40 Naš razgovor — 20.00 Saloma, opera.
Četrtek, 9. 9.: 8.25 V tričetrtinskem taktu — 9.25 In-
strumentalna glasba za mladino — 10.15 Odlomki iz
oper — 12.40 Na plesišču — 14.05 Starejši skladatelji
solistične glasbe — 14.35 Voščila — 15.30 Pihalne godbe
— 18.15 Turistična oddaja — 20.00 Celtrkov večer —
21.00 Lirika skozi čas.
Petek, 10. 9.: 8.05 Zabavni zvoki — 9.00 Pionirski ted-
nik — 9.30 Slovenske narodne — 10.35 Naš podlistek —
12.40 V domačem krogu — 14.35 Koncerti na pihala in
trabila — 15.30 Zborovske skladbe slovenskih sklada-
teljev — 18.15 Revija slovenskih vokalnih solistov, an-
samblov in orkestrrov — 20.30 Zborovske skladbe Leaša
Janačka — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

Vsa v tesarsko stroko spadajoča dela
izvaja v zadovoljstvo

Štefan Potočnik
tesarski mojster

PLIBERK - BLEIBURG

Negovane pijače, izborna kuhinja, tu-
ske sobe, solidna postrežba v gostilni

**L
A
M
M**
PLIBERK-BLEIBURG

KRASNA LEGA - ODLIČNI, MODERNI
IN UDOBNI GOSTINSKI PROSTORI -
IDEALNO LETOVIŠČE
OB VSAKEM LETNEM CASU

„Petzenkönig“
GOSTILNA FRANZ NEUBERSCH

PODKRAJ PRI PLIBERKU
UNTERORT BEI BLEIBURG

DOLFE PRIMOSCHITZ TOTAL črpalka
za bencin
v Libučah
Zadnja pred mejo.
Loibach - Bleiburg Libuče - Pliberk

Ob sejmih
in ob vsakem letnem času
pijemo priznano
odlično in osvežujoče pivo
pivovarne
SORGENDORF